

KERKENBELEIDSPLAN RIEMST

03 maart 2025

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	7
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	10
2. FICHE PER KERKGEBOUW	11
2.1. Sint-Martinuskerk Genoelselderen	11
2.1.1. Identificatie.....	11
2.1.2. Beschrijving	11
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	14
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	15
2.1.5. Samenvatting.....	15
2.2. Sint-Hubertuskerk Membruggen.....	16
2.2.1. Identificatie.....	16
2.2.2. Beschrijving	16
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	19
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	20
2.2.5. Samenvatting.....	21
2.3. Sint-Stefanuskerk Millen	22
2.3.1. Identificatie.....	22
2.3.2. Beschrijving	22
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	25
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	26
2.3.5. Samenvatting.....	27
2.4. Sint-Jan-Baptistkerk Herderen	28
2.4.1. Identificatie.....	28
2.4.2. Beschrijving	28
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	30
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	31

2.4.5. Samenvatting.....	31
2.5. Sint-Martinuskerk Riemst.....	32
2.5.1. Identificatie.....	32
2.5.2. Beschrijving	32
2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	34
2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	35
2.5.5. Samenvatting.....	35
2.6. Sint-Stefanuskerk Val-Meer	36
2.6.1. Identificatie.....	36
2.6.2. Beschrijving	36
2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	38
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	39
2.6.5. Samenvatting.....	40
2.7. Sint-Albanuskerk Vlijtingen	41
2.7.1. Identificatie.....	41
2.7.2. Beschrijving	41
2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	43
2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	44
2.7.5. Samenvatting.....	45
2.8. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes annexe kerk Lafelt	46
2.8.1. Identificatie.....	46
2.8.2. Beschrijving	46
2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	48
2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	49
2.8.5. Samenvatting.....	49
2.9. Sint-Petrus en Sint-Laurentiuskerk Zichen-Bolder	50
2.9.1. Identificatie.....	50

2.9.2. Beschrijving	50
2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	52
2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	53
2.9.5. Samenvatting.....	54
2.10. Sint-Genovevakerk Zussen	55
2.10.1. Identificatie	55
2.10.2. Beschrijving	55
2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	57
2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	58
2.10.5. Samenvatting.....	58
2.11. Sint-Hubertuskerk Kanne	59
2.11.1. Identificatie	59
2.11.2. Beschrijving	59
2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	61
2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	62
2.11.5. Samenvatting.....	63
2.12. Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk Vroenhoven	64
2.12.1. Identificatie	64
2.12.2. Beschrijving	64
2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	66
2.12.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	67
2.12.5. Samenvatting.....	67
2.13. Sint-Severinuskapel Val-Meer	68
2.13.1. Identificatie	68
2.13.2. Beschrijving	68
2.13.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	70
2.13.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	71

2.13.5. Samenvatting.....	71
2.14. Heilig Grafkapel Kanne	72
2.14.1. Identificatie	72
2.14.2. Beschrijving	72
2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	74
2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	75
2.14.5. Samenvatting.....	75
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	76
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	76
3.1.1. Algemene beschouwingen	76
3.1.2. Eredienst als hoofdbestemming.....	77
3.1.3. Valorisatie.....	77
3.1.4. Nevenbestemming en herbestemming.....	77
3.1.5. Synthese	83
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	85
3.2.1. Verderzetten pilootproject Herderen	85
3.2.2. Een reflectieproces binnen de pastorale groepen	85
3.2.3. Invulling van neven- en herbestemmingen.....	85
3.2.4. Aandachtspunten bij het plan van aanpak.....	85
ALGEMEEN BESLUIT	86
BIJLAGE: Concrete pistes voor neven- en herbestemming	87
Nevenbestemming	87
Herbestemming.....	88

INLEIDING

Het voorwerp van het kerkenbeleidsplan

Dit kerkenbeleidsplan omvat de 11 parochiekerken, 1 annexe kerk en 2 kapellen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Riemst:

Sint-Martinuskerk Genoelselderen
Sint-Hubertuskerk Membruggen
Sint-Stefanuskerk Millen
Sint-Jan-Baptistkerk Herderen
Sint-Martinuskerk Riemst
Sint-Stefanuskerk Val-Meer
Sint-Albertuskerk Vlijtingen
Sint-Petrus en Sint-Laurentiuskerk Zichen-Bolder
Sint-Genovevakerk Zussen
Sint-Hubertuskerk Kanne
Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk Vroenhoven

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes annexe kerk Lafelt

Sint-Severinuskapel Val-Meer
Heilig Grafkapel Kanne.

Deze kerken en kapellen zijn eigendom van de desbetreffende kerkfabrieken, met uitzondering van de Heilig Grafkapel in Kanne, de Sint-Severinuskapel in Val-Meer, de toren van de Sint-Stefanuskerk in Val-Meer en toren van de Sint-Jan-Baptistkerk in Herderen; deze zijn eigendom van de gemeente Riemst.

Over een “lokaal gedragen langetermijnvisie voor deze gebouwen”, gaat het, zoals het Kerkenbeleidsplan wordt gedefinieerd in het ‘Decreet betreffende het onroerend erfgoed’ van 12 juli 2013’, gewijzigd in 2023.

Situering van het voorafgaande kerkenbeleidsplan

Het voorliggende *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025* is de actualisering van het gelijknamige “Kerkenbeleidsplan Riemst” dat Maatschap Map Depot - Architectuur Depot tussen 2020 en 2022 heeft opgemaakt in opdracht van de gemeente Riemst, in samenwerking met de kerkbesturen en de pastorale verantwoordelijken van de Rooms-katholieke kerk. Uitgangspunt was dat “de gemeente Riemst en de kerkbesturen een duurzame visie willen ontwikkelen op het toekomstig gebruik van de kerken, uitgaande van een differentiatie van het pastoraal plan en het onderzoeken van opportuniteiten voor neven- en/of herbestemming”, aldus de formuleringen onder “1. Bij de start.”

De pistes, voorstellen en besluiten van dat kerkenbeleidsplan werden geleid door volgende principes: een “participatief traject”, een “ruimtelijk en bouwkundig relevant plan” met “een zeker ambitieniveau”. Dat alles werd studiematig en stapsgewijs ontvouwd volgens “een geëigende methodologie”, welke omstandig werd beschreven doorheen het document. Het resultaat werd gepresenteerd als een “Roadmap”, een “leidraad waarbinnen de komende jaren strategische keuzes met betrekking tot deze beeldbepalende gebouwen gemaakt kunnen worden.”

Verderzetting...

Het kerkenbeleidsplan van 2022 (voortaan geciteerd als *KBP Map Depot 22*) blijft de basis voor het huidige *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025*. De principiële keuzes zijn immers nog maar goed drie jaar geleden gemaakt en de implementatie ervan in strategische keuzes is inmiddels op enkele punten gestart, in samenspraak tussen gemeente en kerkraden. Dit vraagt verderzetting.

Daarenboven is de pastorale situatie in Riemst weliswaar gewijzigd, maar ook niet in die mate dat heroriëntatie zich op heel korte termijn opdringt. De in 2022 geschetste groeiweg van de federaties binnen het grote dekenaat Tongeren naar pastorale eenheden, kreeg sindsdien reëel vorm in Riemst. Op 3 december 2023 werd de duurzaam opgerichte “Pastorale eenheid Sint-Servaas Riemst” liturgisch geïnstalleerd. Bovendien kende voormalig deken, pastoor-moderator Jozef Lemmens, na zijn afscheid in augustus 2024 een opvolger, zodat men ook voor komende jaren op twee actieve priesters mag rekenen. Het eigene van een pastorale eenheid - de beweging naar gezamenlijkheid binnen de christelijke gemeenschappen - kan dus gestaag verdergezet worden, ook in Riemst. Daarbij zetten de keuzes van het kerkenbeleidsplan van 2022 al goede bakens uit. Het is nu aan het team van de pastorale eenheid en de priesters om - niet overhaast maar wel volgens een goed stappenplan - met de betrokkenen het gesprek zoals het eigenlijk al begonnen was, verder te zetten.

... In een aangepast format

Zonder blind te zijn voor mogelijke opportuniteiten, wil *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025* - een actualisatie, sinds 1 januari 2025 verplicht - dus een voortzetting zijn van het bestaande kerkenbeleidsplan. Toch is het in zijn algemene opbouw ook een nieuwe versie van het kerkenbeleidsplan zodat het in overeenstemming is met de decretale verplichtingen van het in oktober 2023 gewijzigde Onroerend-erfgoedbesluit. Hierbij is het sjabloon, opgesteld door PARCUM vzw en aangevuld door het Platform Toekomst Parochiekerken, de leidraad.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd (deel 1) Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk (deel 2). Aan bod komen identificatie, beschrijving, situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. De laatste hoofdstukken (deel 3) bespreken de visie op toekomstig gebruik en toekomstige functie van de kerken, inbegrepen een overzichtstabel met de genomen opties per kerk. Dan volgt een plan van aanpak voor de komende jaren, op weg naar de realisatie van deze toekomstige invulling.

De werkgroep en de partners

Bij de start van het korte proces naar “actualisering KBP”- en dus naar het nieuwe *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025* - werd een werkgroep KBP samengesteld met daarin: burgemeester, bevoegde schepen, gemeentelijke diensten, CKB Riemst, vertegenwoordiging pastorale eenheid Sint-Servaas Riemst, vertegenwoordiging bisdom Hasselt. Deze werkgroep heeft vergaderd op 14 en 28 februari en op 24 maart.

Op 14 januari, 19 februari en 19 maart kwam het Team van de pastorale eenheid hierrond samen en communiceerde nadien met de parochieverantwoordelijken. Het CKB besprak op 26 februari met betreffende kerkfabrieken de mogelijke herbestemmingsproblematiek en communiceerde, ter kennisgeving, de inleiding en hoofdstuk 3 aan alle kerkfabrieken, na de laatste vergadering van de werkgroep.

Dit *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025* werd zoals beschreven opgemaakt in overleg tussen de gemeente Riemst, Pastorale eenheid Sint-Servaas Riemst in het dekenaat Tongeren, het centraal kerkbestuur van Riemst en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren, en werd vervolgens goedgekeurd:

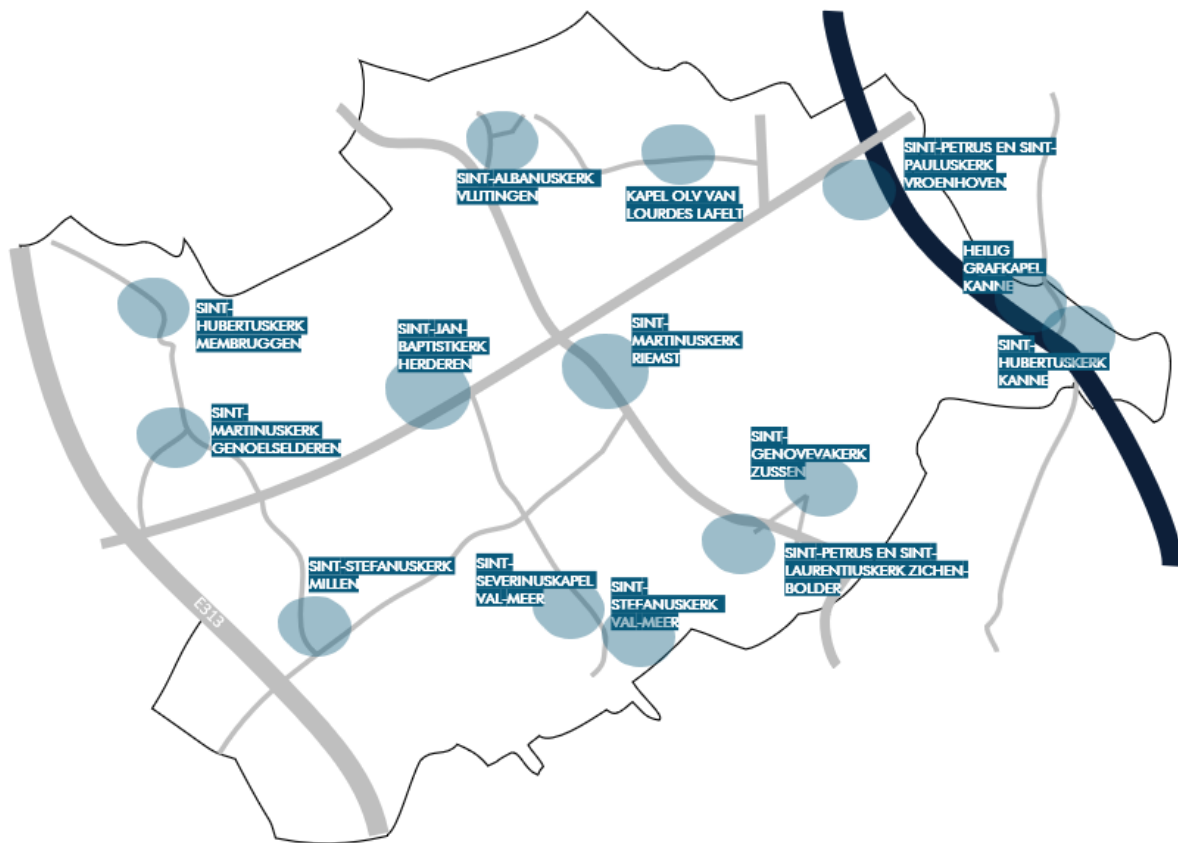
- door de bisschop van Hasselt op 10 april 2025
- door de gemeenteraad van de gemeente Riemst op datum.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Martinuskerk Genoelselderen (Onze-Lieve-Vrouwstraat 13, 3770 Riemst)
2. Sint-Hubertuskerk Membruggen (Zagerijstraat 16, 3770 Riemst)
3. Sint-Stefanuskerk Millen (Sint-Stefanusstraat 10, 3770 Riemst)
4. Sint-Jan-Baptistkerk Herderen (Sint-Jansstraat 16, 3770 Riemst)
5. Sint-Martinuskerk Riemst (Putstraat 4, 3770 Riemst)
6. Sint-Stefanuskerk Val-Meer (Bampstraat 2, 3770 Riemst)
7. Sint-Albertuskerk Vlijtingen (Pater Vanweertplein 19, 3770 Riemst)
8. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes annexe kerk Lafelt (Iers Kruisstraat 59, 3770 Riemst)
9. Sint-Petrus en Sint-Laurentiuskerk Zichen-Bolder (Kerkstraat 40, 3770 Riemst)
10. Sint-Genovevakerk Zussen (Pastoor Bollenstraat 2, 3770 Riemst)
11. Sint-Hubertuskerk Kanne (Sint-Hubertusstraat 13, 3770 Riemst)
12. Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk Vroenhoven (Pastoor Counestraat 2, 3770 Riemst)
13. Sint-Severinuskapel Val-Meer (Bergstraat 1, 3770 Riemst)
14. Heilig Grafkapel Kanne (Muizenberg 10, 3770 Riemst)

Kaart overgenomen uit KBP Map-Depot 22

2. FICHE PER KERKGEBOUW

De informatie in dit hoofdstuk werd grotendeels overgenomen uit *KBP Map Depot 22*, en ingepast in het sjabloon opgesteld door Parcum vzw. De tekst werd aangevuld en/of geactualiseerd voor de onderdelen bouwfysische toestand en beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. De beelden en schema's zijn opgemaakt door Map Depot.

2.1. Sint-Martinuskerk Genoelselderen

2.1.1. Identificatie

- Ligging: Onze-Lieve-Vrouwstraat 13, 3770 Genoelselderen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Martinus Genoelselderen
- Parochie: Sint-Martinus Genoelselderen
- Bescherming: Monument (MB 17/03/1995); kerkhof beschermd als dorpsgezicht (MB 17/03/1995)
- Kerkhof aanwezig: beschermd dorpsgezicht
- Erfgoedwaarden:
 - Historische waarde: In casu architectuurhistorische waarde: Als oorspronkelijke éénbeukige kerk gebouwd door prinsbisschop J.L. van Elderen op het einde van de 17de eeuw, gerestaureerd in 1872 naar ontwerp van J.H. Vanden Boorn, die de huidige toren liet bouwen en uitgebreid met zijbeuken in 1926 naar ontwerp van ir. - arch. M. Christiaens uit Tongeren. Het betreft een bakstenen gebouw met driebeukig schip, koor en transept en voorstaande westtoren.
 - Artistieke waarde: meer bepaald het rijke interieur en het grafmonument van de prinsbisschop en de verschillende grafstenen.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Martinus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 april 1977. De kerk is sinds 17 maart 1995 opgenomen als beschermd monument in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.1.2. Beschrijving

2.1.2.1. Cultuurhistorische waarde

Oorspronkelijk heeft op deze locatie een romaans kerkgebouw gestaan. Aan het eind van de 17de eeuw werd het gebouw als eenbeukige kerk in Maasstijl opgetrokken door prins-bisschop Johan Lodewijk van Elderen (1688-1694). In 1872 werd de kerk grondig gerestaureerd door J.H. Van den Boorn. Daarbij werd de romaanse toren van silex en mergelsteen vervangen door de huidige toren uit baksteen en mergelsteen. In 1926 werden er aan het gebouw zijbeuken toegevoegd naar ontwerp van M. Christiaens. Het gebouw alsook de toren, het orgel en de kerkhofmuur werden beschermd als monument in het jaar 1995. De kerk is gewijd aan Sint-Martinus.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- Schilderij op doek met voorstelling van de Kruisafnemening;

- Altaarstuk van het voormalige hoofdaltaar (18de eeuw);
- Beeldengroep, Sint-Anna-ten-Drieën, gepolychromeerd hout (15de -begin 16de eeuw);
- Beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind, gepolychromeerd hout (eerste helft 16de eeuw);
- Beeld van Sint-Martinus, gepolychromeerd hout (16de eeuw);
- Beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind, gepolychromeerd hout (17de eeuw);
- Beeld van Christus aan het kruis, gepolychromeerd hout (eind 17de eeuw);
- Beeld van Sint-Augustinus, gepolychromeerd hout (begin 18de eeuw);
- Communiebank, gietijzer (tweede helft 19de eeuw);
- Preekstoel, eik (eerste helft 18de eeuw);
- Biechtstoel, eik (midden 19de eeuw);
- Wijwatervat,
- kalksteen, gedateerd "1763" en met initialen "M C B"

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Martinus

2.1.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De Sint-Martinuskerk staat te midden van een ommuurd kerkhof aan de Onze-Lieve-Vrouwstraat. Het bakstenen gebouw heeft een voorstaande westtoren. Tegen de zuidzijde van het koor is de sacristie aan gebouwd. Het kerkgebouw heeft verder mergelstenen hoekblokken, rondboogvensters en licht spitsboogvormige vensters in geprofileerde omlijsting van mergelsteen. De toren heeft in het bovenste deel aan elke zijde een galmgat en op de top een ingesnoerde naaldspits. Op de rest van het kerkgebouw bevinden zich zadeldaken en lessenaarsdaken.

Dakwerken

De verschillende zadeldaken en lessenaarsdaken zijn afgewerkt met (vernieuwde) leien. De dakconstructie werd opgebouwd uit hout en bevat geen dakkapellen. Het dak is voldoende uitgerust met ladderhaken en de regenafvoer gebeurt via de houten bakgoten en een koperen regenwaterafvoer. De kerk werd voorzien van een bliksemafleider.

Torenuitrusting

De voorstaande westtoren telt twee geledingen en de bovenste heeft aan elke zijde een galmgat en op de top een ingesnoerde naaldspits. Deze is afgewerkt met leien.

De toren is uitgerust met klokken en een gedigitaliseerd luidsysteem. De toren is bereikbaar via het doksaal. De eerste trapdelen zijn in hout en nadien gaat dit verder via stalen ladders. Er is een kerkuil aanwezig in de toren.

Schrijnwerk

De ramen van de kerk zijn allemaal uitgevoerd met glas-in-lood ramen, zowel blank als gekleurd. Er is enkel voorzetbeglazing aanwezig in het koor. De rondboogvensters en licht spitsboogvormige vensters zijn voorzien van natuurstenen dorpels en raamomlijsting in geprofileerde mergelsteen. De toegangsdeuren zijn van hout. De ramen in de sacristie werden recent vernieuwd.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond. Binnenafwerking in zowel vernieuwde als originele natuursteen. Het koor is hoger gelegen en bestaat uit een natuursteen in ruitvorm.

De sacristie en de tussenvloeren van de toren hebben een houten vloer.

Afwerking wanden en plafonds

Het interieur is grotendeels bepleisterd en geschilderd. Er is schilderwerk aanwezig op de gewelven, de wand achter het koor en op de fries. De scheiding tussen de middenbeuk en de zijbeuken wordt gevormd door rondboogarcades op pijlers die zijn voorzien van naïef uitgevoerde Ionische kapitelen. De plafonds van de kerk zijn kruisribgewelven met een dubbel stergewelf boven het koor. De overwelfing van de begane grond van de toren heeft nog elementen van de oorspronkelijke romaanse toren met de vorm van sculpturale kraagstenen met maskerkoppen en monstervoorstellingen.

Voorzieningen

De kerk wordt verwarmd door luchtverwarming op basis van gas. In de sacristie is een elektrische boiler aanwezig. Zoals eerder vermeld is de kerk uitgerust met een bliksemafleider. Er is een klokken/luidsysteem aanwezig alsook een geluidsinstallatie voor diensten en andere activiteiten. Er is een toilet aanwezig in het gebouw.

De kerk telt 3 nooduitgangen: de voordeur en twee achteruitgangen. Via het openbaar domein en het kerkhof naast de kerk kan de brandweer het gebouw benaderen via 2 zijden. Qua vandalismegevoeligheid scoort het gebouw relatief hoog. De kerk ligt aan de rand van het dorp en wordt slechts gedeeltelijk omgeven door bebouwing. Momenteel is de pastorie wel verhuurd wat de sociale controle verhoogt.

De kerk is rolstoeltoegankelijk.

Bouwfysische toestand

Recente restauratie- en onderhoudswerken

In het jaar 2002 werden de werken aan de kerkraden en de houtbehandeling van de daken uitgevoerd door de nv Building voor de som van 418.650 EUR. Het Vlaams gewest, de provincie en gemeente hebben dit project betaald. Het kerkinterieur is in 2011 volledig gerestaureerd volgens het ontwerp van architect Janssen te Tongeren voor de som van 924.185EUR, excl. BTW. Hiervan kwam het bedrag van 869.910 EUR in aanmerking voor de toelage van VL. Gewest, provincie en gemeente.

Monumentenwacht

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2019. De kerk was algemeen in goede toestand. Er werd gewezen op enkele plaatselijke gebreken aan de dakbedekking en goten. Het is niet duidelijk of deze intussen werden aangepakt.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30036/2029/B

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het dorp Genoelselderen ligt langs de oude heerweg van Tongeren naar Maastricht. Het dorp is in Vlaanderen vooral bekend omwille van zijn wijnkasteel. In het dorp zijn slechts een beperkt aantal publieke functies aanwezig.

De kerk ligt op het hoogste punt van het dorp en in de tuin van de pastorie zijn volkstuintjes aangelegd. Vanop het kerkhof is er een uniek zicht op het achterliggende landschap wat deze karaktervolle kerk nog extra cachet geeft.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

De kerk is moeilijk bereikbaar met de auto en de fiets. Het fietsroutenetwerk passeert niet naast de kerk en het kerkgebouw ligt wat verscholen achter de omliggende huizen waardoor het niet zo makkelijk te vinden is. De kerk heeft een lage signaalwaarde en is enkel zichtbaar vanuit het achterliggende weidelandschap.

De kerk is rolstoeltoegankelijk, een mindervalide kan er parkeren. Er zijn geen publieke parkeerplaatsen in de directe nabijheid van de kerk, wel verderop aan de school en de zaal (op 300 m).

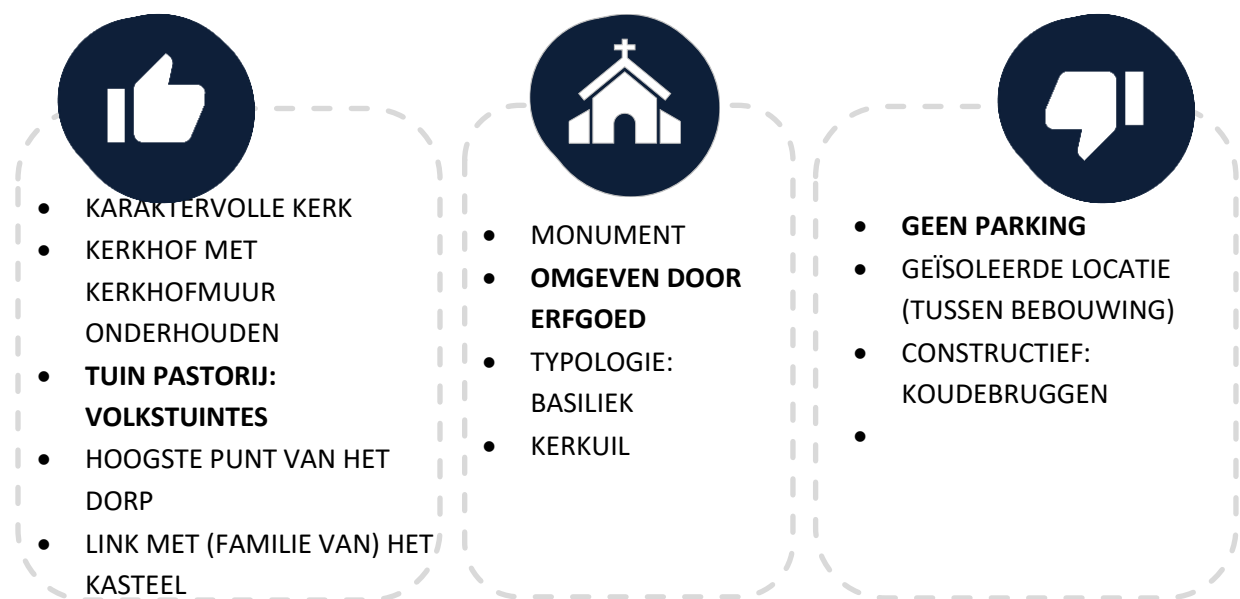
**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vieringen: 36 (elke 3e zondag van de maand en woensdag na de 1ste en de 3de zondag), ook in de week opgeluisterd door organist.)
- Begrafenissen, huwelijken, doopviering: sporadisch
- In de pastorie is één kamer + archiefruimte voorzien voor de kerkfabriek; de pastorie biedt momenteel gelegenheid aan de medewerkers en kerkgangers elkaar na de viering te ontmoeten.

2.1.5. Samenvatting

2.2. Sint-Hubertuskerk Membruggen

2.2.1. Identificatie

- Ligging: Zagerijstraat 16, 3770 Membruggen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Hubertus Membruggen
- Parochie: Sint-Hubertus Membruggen
- Bescherming: Monument (MB 13/02/1998); kerkhof beschermd als dorpsgezicht (MB 13/02/1998)
- Kerkhof aanwezig: beschermd dorpsgezicht
- Erfgoedwaarden:
 - Historische waarde: *in casu* architectuurhistorische waarde: Als ommuurde neoromaanse pseudo-basilica, gebouwd in 1872 n.o.v. architect S.H. Vanden Born, op de funderingen van de romaanse en 18de-eeuwse voorganger, waarvan de twee onderste torengeledingen bewaard bleven; homogene neoromaanse stoffering en roerend patrimonium uit de vroegere kerkgeschiedenis.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Hubertus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 13 februari 1998 opgenomen als beschermd monument en het kerkhof als beschermd dorpsgezicht in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.2.2. Beschrijving

2.2.2.1. Cultuurhistorische waarde

Op de huidige locatie heeft er eerder een kerk gestaan die mogelijk in romaanse stijl gebouwd was. De driebeukige kerk werd in 1666 vergroot, om aan de bevolkingsgroei tegemoet te komen. In 1727 stortte de oorspronkelijke toren in, waardoor de kerk aanzienlijke schade opliep. De torenklok bevond zich onbeschadigd onder het puin. Deze instorting gebeurde op het ogenblik dat de mensen zich naar het lof en de vespers begaven. Een moeder en haar driejarig kind stierven ter plaatse. De herbouw vond plaats in 1730. Het betrof nu een kleinere eenbeukige kerk, die slechts aan 400 in plaats van aan 600 mensen plaats bood. Pas omstreeks 1750 werden de zijbeuken aangebracht en in 1757 werd de toren hersteld.

In 1872 werd de huidige kerk gebouwd naar ontwerp van S.H. Vanden Born die de oude kerk verving. In 1899 werden de kerk en de toren door M. Christiaens nog uitgebreid met een kooromgang, een traptoren en een doopkapel. Het huidige gebouw is een driebeukige bakstenen pseudobasiliek in neoromaanse stijl. De vierkante westtoren is opgetrokken uit mergelsteen. Het onderste deel is uit 1757 en werd gespaard bij de bouw van de nieuwe kerk. Het eiken hoofdaltaar is neoromaans en dateert van ca 1875. Het is onderaan ingedeeld in drie vlakken, gescheiden door vier zuiltjes met kapitelen. Het tabernakel heeft met houtsnijwerk versierde deuren, met links en rechts trapvorm met wijnranken in houtsnijwerk. In het tabernakel bevinden zich een Luikse ciborie uit 1665 en een zilveren kelk uit 1765. Het Gallo-Romeins Museum van Tongeren leende beide stukken voor een tentoonstelling in 1967 en de kelk ook nog eens in 2000. De kerk is gewijd aan Sint-Hubertus.

Het belangrijkste meubilair en roerend erfgoed :

- Hoofdaltaar, eik, 1875 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Twee zijaltaren, eik, 1875 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.

- Het zijaltaar noord is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en het zijaltaar zuid aan Sint-Hubertus. Communiebank, eik, 1875 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Biechtstoel, eik, 1870 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Sakristiekast, eik, naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Preekstoel, eik, 1875 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Rustmeubel, eik, 1874 naar ontwerp van H. HOEKEN, G. JANSSEN uit Sint-Truiden.
- Muurtafel, eik, 19de eeuw.
- Doopvont in hardsteen en messing deksel, 1850.
- Kruisweg op doek, 14 staties, 20ste eeuw.
- Biechtstoel, eik, 1779.
- Rustmeubel, eik, 1793 (gedateerd en toegewezen : NICOLAES THIJS ANNO 1793).
- Rustmeubel, eik, 18de eeuw (gedateerd en toegewezen : ANNO-PASTOOR-CAP-ROENS-1796).
- Calvarie met Christus aan het kruis en links Heilige Johannes en rechts Onze-Lieve-Vrouw, gepolychromeerd hout, 15de eeuw en eerste helft 16de eeuw.
- Ecce homo (buste), gepolychromeerd hout, 17de eeuw.
- Heilige Franciscus van Assisië, gepolychromeerd hout, begin 18de eeuw.
- Heilige Hubertus, gepolychromeerd hout, eind 17de eeuw.
- Heilige Jozef met kind (zittend), gepolychromeerd hout, 15de eeuw.
- Heilige Lambertus (?), gepolychromeerd hout, begin 16de eeuw. Heilige Rochus van Montpellier, gepolychromeerd hout, begin 18de eeuw.
- Heilig Hart, (Javaux Gerard uit Luik), gepolychromeerd gips, 20ste eeuw.
- Onze-Lieve-Vrouw, (Javaux Gerard uit Luik), gepolychromeerd gips, 20ste eeuw.
- Beelden van Heilige Barbara, H. Brigitta, H. Rosa, H. Juliana, H. Joannes B. met kruis, H. Antonius van Padua, H. Gerlachus, H. Isidorus, Onze-Lieve-Vrouw met kind, H. Hubertus, H. Familie, Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, Onze-Lieve-Vrouw van Banneux, H. Franciscus, H. Jozef met kind en twee engelen.
- *Orgel* (confer studie opgesteld door Spectrum N.V., ontwerpcollectief voor architectuur, monument en interieur) Uit 1890/1891 ; mechanisch instrument van orgelbouwer Théodore Ruef uit Sint-Truiden.

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Hubertus

2.2.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het gebouw is een neoromaanse pseudo-basilica met een voorstaande westtoren. De plattegrond beschrijft een driebeukig schip met zes traveeën, een doopkapel aan de westzijde van de noordelijke zijbeuk en een koor met een rechte travee, een halfronde sluiting en kooromgang. Het schip van baksteen heeft zadeldaken.

Dakwerken

De hellende daken zijn afgewerkt met leien. Hieronder zit een houten dakstoel die recent is gerenoveerd. De gewelven zijn gedeeltelijk geïsoleerd. In totaal bevat de kerk 5 dakkapellen en zijn de daken uitgerust met voldoende ladderhaken. De regenafvoer gebeurt via koperen leidingen en bakgoten. De kerk is uitgerust met een bliksemafleiding.

Torenuitrusting

De toren is opgetrokken in mergelsteen en heeft een neoromaans rondboogportaal aan de westkant, op iedere zijde twee smalle vensters met een rondboogvorm, in de bovenste geleding zien we twee gekoppelde galmgaten met neoromaanse decoratie en op de top een met leien gedekte ingesnoerde naaldspits.

De toren bevat 2 klokken en een luidsysteem die bereikbaar zijn via het balkon en een houten trap. Er is geen uurwerk aanwezig.

Schrijnwerk

De houten toegangsdeur bevindt zich in een neoromaans rondboogportaal. De kerk bevat verder verschillende rondboogvensters met zowel gekleurd als blank glas-in-lood. De ramen zijn allen voorzien van voorzetbeglazing.

Het binnenschrijnwerk is vervaardigd uit hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond, bestaat uit natuursteen in dambordpatroon en natuursteen in halfsteens verband. In het koor ligt een rood-witte natuursteen in ruitmotief en het geheel heeft natuurstenen plinten. Verder hebben het doksaal, toren en sacristie een houten vloer. Het altaar staat op een verhoogd stuk. De trappen naar de toren zijn in hout en stalen ladders.

Afwerking wanden en plafonds

De muren zijn afgewerkt met pleisterwerk dat beschilderd is. In het koor is er een muurschildering aanwezig. De middenbeuk wordt van de zijbeuken gescheiden door een rondboogarcade (galerij). De middenbeuk heeft een kruisribgewelf, met de ribben die worden gedragen door halfzuilen. Ook boven de zijbeuken bevinden zich kruisribgewelven. Boven de apsis bevindt zich een koepelvormig gewelf.

Voorzieningen

Er werd een apart CV lokaal voorzien voor de technieken. De kerk wordt verwarmd met behulp van warme lucht via een gasinstallatie. Via roosters in de muren en vloer wordt de aan- en afvoer van de lucht geregeld. De kerk is uitgerust met een bliksemafleider en is dus geaard. Daarnaast bevat de kerk ook een klokken/luidsysteem en een geluidsinstallatie voor diensten en andere activiteiten. Er is ook een toilet aanwezig in de kerk.

Qua brandveiligheid is de kerk voorzien met 4 nooduitgangen. De brandweer kan zich in geval van calamiteit enkel aan de linkerkant van de kerk, op het openbaar domein, positioneren. Qua vandalismegevoeligheid scoort de kerk goed. De kerk is ligt aan een plein en wordt omgeven door het openbaar domein en woningen. Er is weinig tot geen risico op vandalisme.

De kerk is voorzien van een aparte weekkapel achterin het koor.

Bouwfysische toestand

De kerk is begin jaren 2000 gerestaureerd zowel exterieur als interieur.

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2024. De kerk is in goede toestand.

- De daken bevinden zich algemeen in een goede staat. Bij de torenspits zijn een aantal beschadigde leien op te merken, maar deze leveren momenteel geen ernstig lek op. De dakgoten en regenwaterafvoeren zijn in orde.
- Lokaal is het verloop van de dakgoten niet optimaal waardoor een beperkte hoeveelheid regenwater blijft staan.
- Het gebouw vertoont geen stabiliteitsproblemen. Aan de zuidwestelijke hoek van de toren ondervindt het mergelmetselwerk een grotere vochtbelasting.
- De glas-in-loodramen bevinden zich in een goede staat. De houten ramen en deuren zijn momenteel ook nog in orde. Tijdig onderhoud van de afwerkklagen op het houten buitenschrijnwerk is van belang.
- De omgeving van de kerk wordt goed onderhouden. De bestrating met kleine kasseien is lokaal verzakt. De cortenstalen grondkeringen worden op enkele plaatsen weggeduwd waardoor de bestrating niet meer stabiel ligt.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30005/2024/B

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Hubertuskerk is gelegen te Membruggen. Naast de kerk ligt het kerkhof met onder andere twee gotische grafstenen. Recentelijk is ook het openbaar domein tegenover de kerk opnieuw aangelegd met een nieuwe parking en de site is gemakkelijk te bereiken met auto en fiets.

De kerk is hoger gelegen t.o.v. de straat. Dit in combinatie met de imposante toren geeft een hoge signaalwaarde. De kerk is goed zichtbaar vanuit de ruime omgeving van Membruggen. De bereikbaarheid van de kerk is hoog.

Er zijn ±27 parkeerplaatsen en 2 mindervalide parkeerplaatsen rond het gebouw. De toegang tot de kerk is voorzien van een hellend vlak.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vieringen: elke 1^e zaterdag van de maand en op woensdag na de 2de en 4de zondag van de maand.
- Begrafenissen, huwelijken, doopviering: sporadisch
- Gebedsmomenten in oktobermaand, Kerstmis, veertigdagentijd...
- De weekkapel fungeert ook als rouwkapel bij uitvaarten.
- Het kleine vergaderzaaltje in de toren voor vergaderingen kerkraad en andere
- De glazen binnendeur laat toe dat het portaal dagelijks open is tussen 10.00 en 16.00 uur met inkijk naar de kerk.

2.2.5. Samenvatting

- GEMAKKELIJK BEREIKBAAR (AUTO EN FIETS)
- OPENBAAR DOMEIN RECENT AANGELEGD (OVERKANT STRAAT)
- MOOI INTERIEUR, GOED ONDERHOUDEN
- NU AL EEN WEEKKAPEL AANWEZIG
- VOLDOENDE VOORZIENINGEN

- MONUMENT
- OMGEVEN DOOR ERFGOED
- KERKHOF AANWEZIG
- TYPOLOGIE:

- TOEGANKELIJKHEID NIET EENVOUDIG (RELIËF)
- LIGT EXCENTRISCH IN HET DORP
- PARKEERGELEGENHEID IS BEPERKT
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK

2.3. Sint-Stefanuskerk Millen

2.3.1. Identificatie

- Ligging: St.-Stefanusstraat 10, 3770 Millen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Stefanus Millen
- Parochie: Sint-Stefanus Millen
- Bescherming: Monument (MB 17/03/1995); Dorpskern met kerkhof beschermd als dorpsgezicht (MB 14/10/1980)
- Kerkhof aanwezig: beschermd dorpsgezicht
- Erfgoedwaarden:
 - Historische waarde: in casu architectuurhistorische waarde: Als neogotische kruisbasiliek, in 1861 gebouwd naar ontwerp van architect H. Jaminé, aansluitend aan een 16de-eeuwse gotische westtoren.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Stefanus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in ‘woongebied met landelijk karakter & culturele, historische en/of esthetische waarde’ volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 17 maart 1995 opgenomen als beschermd monument in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed. Een groot deel van de dorpskom is ook beschermd als dorpsgezicht.

2.3.2. Beschrijving

2.3.2.1. Cultuurhistorische waarde

Uit oude kerkarchieven blijkt dat de parochie van Sint-Stefanus bestond uit de moederkerk van Millen en de tweeijkerken in Val en Meer en het gehucht Elst.

Prinsbisschop Eraclus van Luik schonk in 960 het kerkelijk tiendenrecht, het begeavingsrecht en het patronaatsrecht van de Sint-Stefanus parochie aan het Sint-Martinuskapittel van Luik.

De kerktoren is ouder dan de rest van het gebouw. De toren is ontstaan in verschillende bouwfazen en niveaus met aan de binnenkant silexstenen en de buitenkant zandstenen. In 1658 werd de kerktoren nogmaals gerestaureerd en verbouwd. In 1665 werd aan de zuidkant van het koor een sacristie gebouwd. In 1780 was het blijkbaar zeer duister in de kerk, een verslag meldt het volgende; *”omdat de vensters geheel doorwerckt waren met steenen”*. In 1786 liet het kapittel van Sint Martinus van Luik het venster herstellen met, *”yserwerck tot verlichtinge van het choor”* In 1787 werd gemeld dat een gedeelte van het dak en toren en het kruis door een storm zwaar beschadigd waren, het werd hersteld door de Tongerse schaliedekker Michel Nihoul. In 1788 werd door Luikenaar Arnold de Mollin *“het geheel sloop en choor met een kalckplafond geplaestert”*.

In 1860 schreef architect Jaminé in zijn verslag, dat de kerk zeer oud *”d’une style batard”* was. Volgens hem had de oude kerk door opeenvolgende verbouwingen en wijzigingen elk kenmerk van stijl en regelmaat verloren. Hij merkte ook op dat de vensters allemaal verschillend waren qua grootte en formaat. Volgens archieven was de toestand dermate slecht dat het bouwen van een nieuwe kerk de meest voor de hand liggende oplossing bleek. Jaminé werd in 1860 aangezocht om een nieuwe kerk te ontwerpen.

Bij het bouwen van een nieuwe kerk moest de architect het gebouw inpassen tussen de gotische toren en de bestaande pastorie uit 1841. Jaminé tekende de huidige kerk in neogotische stijl in de

vorm van een Latijns kruis. De eerstesteenlegging vond plaats op 2 mei 1861 en werd gezegend door de deken van Tongeren en ingemetseld door E.H. Pastoor Swennen. Burgemeester Jan Coenegrachts, griffier van het gerechtskanton Zichen, Engelbert Froidmont en kerkmeester Gisbert Palmen waren aanwezig, de gemeenteraadsleden werden niet uitgenodigd. In de buitengevel van de zijbeuken is in elke spits van de transepten een sluitsteen gemetst met het jaartal 1861. De bouwwerken werden uitgevoerd door de gebroeders Arnold en Joseph Plomteux uit Waremme voor de som van 9.450 Fr. De restauratie van de toren, het verhogen en het maken van het toegangsportaal kosten 2.645 Fr. Volgens gemeentelijke archieven bedroegen de uiteindelijk kosten van de nieuwe kerk 42.640 Fr. De boomstammen voor houtwerk ter waarde van ongeveer 1000 Fr, werden door de inwoners van Millen geschonken. De metselwerken waren in oktober 1862 voltooid. De kerk werd ingewijd in 1876 door bisschop van Luik, Mgr. V. Doutreloux. De bakstenen werden in de Ringboom- en Zevenbunderstraat in “*veld-brikoven*” gebakken.

Oorspronkelijk was de kerk volledig polychroom beschilderd, in 1958 werd het interieur gedeeltelijk overschilderd en in 1988 werd alles overschilderd.

In 1904 kreeg de kerk zijn gebrandschilderde glasramen, alle ramen komen uit één atelier, Nicolas uit Roermond. Het meubilair is over het algemeen van hoge kwaliteit.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed :

- Beeld van Sint-Catharina van Alexandrië, gepolychromeerd hout, neogotisch (midden 19de eeuw)
- beeld van Christus aan het kruis, gepolychromeerd hout, neogotisch (midden 19de eeuw).
- Hoofd- en zijaltaren, gepolychromeerde eik, neogotisch, 1868, naar ontwerp van S.H. Vanden Boorne.
- Twee biechtstoelen, eik (eerste helft 18de eeuw)
- preekstoel, eik, neogotisch (tweede helft 19de eeuw)
- Orgel in oorsprong circa 1780, verbouwd door Pereboom & Leyser, Maastricht, circa 1856.
- Doopvont met maskers, kalksteen, gotisch (14de eeuw).

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Stefanus

2.3.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het gebouw is een in neogotische stijl opgetrokken kruisbasiliek die werd ontworpen door H. Jaminé. Het gebouw bestaat uit een driebeukig schip met drie traveeën en een ingebouwde westtoren. Aan weerszijden bevinden zich de sacristieën. Het schip en koor zijn in baksteen opgetrokken onder zadeldaken met leien en hebben hardstenen steunberen en spitsboogvensters. De zijbeuken hebben mergelstenen westgevels.

Bakstenen schip en koor onder zadeldaken (leien); afwerking van hardsteen aan de steunberen, die de traveeën markeren, en de spitsboogvormige vensters. De westgevels der zijbeuken zijn van mergelsteen.

De sacristie bestaat uit drie traveeën onder lessenaarsdak met getoogde vensters met geprofileerde bakstenen druiplijst.

Dakwerken

Het dak is afgewerkt met natuurleien en loden vliegers zonder ladderhaken. De dakopbouw bestaat uit een houten dakstoel met historische spanten gecombineerd met nieuw houtwerk. Het geheel bevat voldoende ladderhaken en regenwaterafvoer gebeurt via bakgoten en koperen afvoerleidingen. De kerk is uitgerust met een bliksemafleider. Het dak is geïsoleerd op de gewelven met glaswol.

Torenuitrusting

De vierkante mergelstenen toren heeft drie geledingen (verbindingen), een neogotisch portaal, neogotisch venster in de westgevel, een rondboogvormig galmgat aan iedere zijde van de bovenste geleding en een met leien gedekte ingesnoerde naaldspits.

Schrijnwerk

De vensters zijn voorzien van zowel gekleurde als blanke glas-in-lood ramen en werden voorzien van voorzetbeglazing. Op sommige plaatsen zijn er smeedijzeren tralies. De spitsboogvensters zitten in een mergelstenen omlijsting, met mergelstenen maaswerk. In de kerk staat nog een smeedijzeren hekwerk en de toegangsdeuren zijn in hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en afgewerkt met blauwe steen in ruitmotief. Het koor is hoger gelegen en heeft een natuurstenen trap. Op het koor liggen zwarte tegels met witte ruitvormige knopen. In het doksaalen de toren ligt een houten vloer, in de sacristie liggen keramische tegels.

Afwerking wanden en plafonds

Het interieur is bepleisterd en geschilderd. Onder de verflaag zijn muurschilderingen zichtbaar. De plafonds bestaan uit kruisribgewelven en steunen op geornamenteerde zuilen. Op verschillende plaatsen is er vochtschade en er zijn scheuren zichtbaar.

Voorzieningen

Qua brandveiligheid is de kerk voorzien met 2 nooduitgangen. De brandweer kan zich in geval van calamiteit enkel op de St. Stefanusstraat positioneren. Qua vandalismegevoeligheid scoort de kerk eerder laag. Vanop het openbaar domein is de kerk zichtbaar en door zijn ligging centraal in het dorp is de sociale controle eerder hoog.

De kerk wordt verwarmd met luchtverwarming door middel van stookolie met een gemetselde rookgasafvoer. De kerk is uitgerust met een bliksemafleider en is deze dus geaard. De kerk is verder uitgerust met een klokken/luidsysteem en een geluidsinstallatie die gebruikt wordt tijdens diensten en andere activiteiten. De kerk is voorzien van een toilet.

Bouwfysische toestand

Het exterieur van de kerk werd in 2017 gerestaureerd.

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2025. De kerk is algemeen in goede toestand. Regelmatig onderhoud en herstel van kleine gebreken is nodig om vervolgschade te vermijden.

- De algemene toestand van de daken is goed. Ter hoogte van de torenvoet zijn wel verschillende leien weggevallen of scheefgezakt en is hoekkeperlood opgewaaid. Monumentenwacht werd gevraagd om deze herstellingen uit te voeren, doch doordat het bovenste torenluik niet bereikbaar was, kon het herstel niet uitgevoerd worden. Daarnaast waren er verschillende lekken in het dak ter hoogte van de berging en de weekkapel. Monumentenwacht herstelde deze lekken.
- De goten waren proper. Tijdens de vorige inspectie van Monumentenwacht werden verschillende gescheurde soldeernaden afgeplakt met een bitumineuze plakband. Dit was echter een voorlopig herstel. De gescheurde soldeernaden moeten worden gesoldeerd.
- De staat van de houten kap is goed. In de toren is een (oude) aantasting van de grote klopkever aanwezig.
- Het muurwerk verkeert, behoudens enkele oude zettingsscheuren in een goede staat. Herstellingen van het voegwerk contrasteren sterk met het bestaande voegwerk.
- De staat van de glas-in-loodramen en van het houten buitenschrijnwerk is goed.
- Behoudens enkele zettingsscheuren en oude vochtplekken verkeert het interieur in een goede staat.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30134/2025/B

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Millen is een van de oudere kernen van de gemeente Riemst. De Sint-Stefanus parochie van Millen bestaat al sinds 960 en er zijn verschillende toeristische erfgoedsites aanwezig in het dorp (Waterburcht, Motteheuvel, hof van Eggertingen,...) en deze bepalen sterk het karakter van het dorp. De laatste jaren is Millen eerder geëvolueerd naar een slaapdorp met veel redelijk veel basisvoorzieningen. In het dorp vinden we een relatief groot horeca-aanbod zoals een restaurant met feestzaal, café, buurtwinkel. Voor de grotere voorzieningen zoals een supermarkt of een bank moeten de inwoners zich verplaatsen binnen de gemeente Riemst. De Sint-Stefanuskerk is gelegen in de Sint-Stefanusstraat en rond de kerk ligt het ommuurde kerkhof. Het kerkhof heeft de potentie om een groene long te worden in het centrum van Millen. De dorpskern van Millen met de kerk en kerkhof is ook beschermd als dorpsgezicht.

Bereikbaarheid

De Sint-Stefanuskerk is goed bereikbaar. De kerk ligt centraal in het dorp en het fietsroutenetwerk passeert langs de kerk. Er is geen directe parking aan de kerk maar op 100m afstand ligt een grote parking met plaats voor ±32 wagens.

De kerk is rolstoeltoegankelijk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vieringen: 44 (elke 2^e en 5^e zondag van de maand en op maandag na de 1ste en 3de zondag van de maand)
- Begrafenissen, huwelijken, doopviering: 15-tal per jaar
- Doopsels: 10-tal per jaar
- De kerk wordt gevaloriseerd door concerten: 2-tal per jaar (orgel en andere), door jaarlijkse activiteit van socioculturele verenigingen (Ferm), 10x vormselcatechese
- Kleine kapel naast het koor, geschikt voor eucharistie, nevendienst in kleine kring
- De sacristie is apart toegankelijk voor vergaderingen (parochieraad etc./secretariaat en ontvangst)

2.3.5. Samenvatting

- **CENTRALE LIGGING IN HET DORP (POTENTIE)**
- KERKHOF IN HET GROEN (POTENTIE)
- **REEDS TOERISTISCHE ACTIVITEIT IN HET DORP**
- GEMAKKELIJK BEREIKBAAR
- **VOLDOENDE PARKING**
- CONSTRUCTIEF: VEEL RAMEN

- MONUMENT
- OMGEVEN DOOR ERFGOED
- KERKHOF AANWEZIG
- TYPOLOGIE: BASILIEK
- GROTE KERK

- **VEEL ACHTERSTALLIG ONDERHOUD (INTERIEUR)**
- ELEKTRICITEIT NIET IN ORDE
- VEEL SOCIALE CONTROLE
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK VOCHTPROBLEEM

2.4. Sint-Jan-Baptistkerk Herderen

2.4.1. Identificatie

- Ligging: St.-Jansstraat 16 , 3770 Herderen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Jan-Baptist Herderen, toren: gemeente Riemst
- Parochie: Sint-Jan-Baptist Herderen
- Bescherming: /
- Kerkhof aanwezig: ja
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Jan de Doper

Juridisch-planologisch ligt de kerk deels in ‘woongebied met landelijk karakter’ volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk en het kerkhof zijn sinds 1 februari 2018 aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed binnen de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.4.2. Beschrijving

2.4.2.1. Cultuurhistorische waarde

Tot 1832 moesten de parochianen van Herderen de mis bijwonen in Riemst. Het dorp beschikte over een grote kapel. In 1832 werd Herderen een zelfstandige parochie. In 1842 werd de kapel omgevormd tot een kleine kerk in neogotische stijl. Daarbij werd de gotische toren uit de vijftiende tot begin zestiende eeuw behouden. In 1924 was de kerk te klein. Pastoor Palmans besloot de kerk te vergroten. In 1940 werd de kerk beschadigd door een bombardement. De toren, noordmuur, koormuur en sacristie werden vernield. De kerk werd vanaf 1941 herbouwd door architect Joseph Deré naar de oorspronkelijke toestand, bestaande uit baksteen en mergelsteen. De kerk is gewijd aan Sint- Johannes De Doper.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed :

- Beeld van Sint-Jan de Doper in disco, gepolychromeerd hout, gotisch (eerste helft 16de eeuw)
- beeld van Christus aan het kruis, gepolychromeerd hout (19de eeuw).
- Gedenkteken van prof. F. de la Brassinne, door M.Jaquet, Brussel, naar ontwerp van J. Dumont, witte steen, gedateerd 1846.
- Talrijke grafkruisen uit de 17de en 18de eeuw.

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Jan de Doper

2.4.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De Sint-Jan-de-Doperkerk is gelegen in de St.-Jansstraat en ligt op een heuvel. Naast het kerkgebouw ligt de begraafplaats en zijn er grafkruisen uit de 17de en 18de eeuw. Het bakstenen gebouw is een kruiskerk en bestaat uit een voorstaande mergelstenen westtoren met twee geledingen en ingesnoerde naaldspits. De toren zelf is voorzien van een veelhoekig traptorentje.

Tegen de zuidzijde van het koor is de sacristie aan gebouwd. Van binnen is het gebouw bepleisterd en heeft het mergelstenen kruisribgewelven. Tussen de middenbeuk en de zijbeuken bevinden zich spitsboogarcades (bogengalerij) op samengestelde zuilen met zware kopstukken.

Omwille van het bouwjaar is het niet verwonderlijk dat er op verschillende plaatsen in het gebouw koudebruggen terug te vinden zijn.

Dakwerken

De daken zijn afgewerkt met leien op een betonnen dakstoel. Het geheel is niet geïsoleerd. Het dak bevat voldoende ladderhaken en de regenwaterafvoer is uit zink. De dakgoten van de kerk zijn uit beton en de bakgoten van de bijgebouwen bestaan uit hout. Er is een bliksemafleider aanwezig.

Torenuitrusting

De toren werd beschadigd tijdens de Tweede Wereldoorlog en werd later herbouwd naar oorspronkelijke toestand. De toren heeft een betonnen basis en zowel de tussenverdiepen als de klokkenstoel bestaat uit beton. Tussen de verdiepingen zijn er trappen in prefabbeton. Er zijn drie klokken met een luidsysteem met mechanische bediening.

Schrijnwerk

De kerk heeft een combinatie van blanke en gekleurde glas-in-lood ramen. De omlijsting bestaat uit metselwerk en mergelsteen. De toegangspoorten zijn in hout net zoals het binnenschrijnwerk.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond. Het hoofdaltaar is hoger gelegen en bereikbaar via enkele natuurstenen treden. In het koor liggen natuurstenen tegels en in de kerk cementtegels. Het doksaal heeft een houten vloerafwerking.

Afwerking wanden en plafonds

De wanden zijn bepleisterd en beschilderd. De gewelven bestaan uit metselwerk en hebben mergelstenen spitsbogen.

Voorzieningen

Qua brandveiligheid is de kerk voorzien met 3 nooduitgangen. De brandweer kan zich in geval van calamiteit enkel naast het gebouw positioneren. Qua vandalismegevoeligheid scoort de kerk redelijk goed. Vanop het openbaar domein is de kerk goed zichtbaar en door zijn ligging in het dorp is er sociale controle aanwezig. Er zijn echter wel een aantal blinde hoeken.

De kerk wordt verwarmd met warme lucht, op zijn beurt verwarmd door gas. In de sacristie staat een kachel. De kerk is voorzien van bliksemafleiding en is geaard. De kerk is wel uitgerust met een klokken/luidsysteem en er is een toilet aanwezig.

Bouwfysische toestand

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2023. Er zijn onderhoudswerken nodig aan het voegwerk en de voorzetbeglazing van de glas-in-loodramen. Enkele plaatselijke gebreken aan de dakbedekking werden gesignaleerd. Het is onduidelijk of deze ondertussen hersteld werden.

Monumentenwacht vestigt de aandacht op de sterke verwerking van het oppervlak van de asbesthoudende vezelcementleien. Door de verwerking komen schadelijke asbestvezels vrij. In het kader van een asbestvrij Vlaanderen en het veiligheidsrisico voor de omgeving, met in het bijzonder de naastliggende school en sportinfrastructuur is het sterk aan te raden om de vernieuwing van de dakvlakken in overweging te nemen.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30148/2023/B

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

Herderen is een dorp ten noordwesten van het hoofddorp Riemst. Het dorp is gelegen aan de N79, de oude Romeinse weg van Tongeren naar Maastricht. Door de nabijheid van Maastricht werd het dorp meerdere malen als uitvalsbasis van vijandige legers gebruikt en vanop de Sieberg in Herderen zou Lodewijk XV hebben toegekeken tijdens de slag van Lafelt (1747). Ook later zou Herderen een

belangrijke rol spelen in de oorlog. In 1940 werd de kerk van Herderen als eerste Belgisch gebouw gebombardeerd, omdat de toren een belangrijke militaire uitkijkpost was.

Anno 2020 is Herderen het 'sportieve hart' van de gemeente Riemst met onder andere een sporthal, tennisvelden en voetbalpleinen. Er zijn een groot aantal publieke functies gevestigd op de site aan de kerk met onder meer een kinderopvang, lagere school en Kind en Gezin. Rondom de kerk ligt ook een kerkhof.

Bereikbaarheid

De kerk is zowel per fiets als auto goed bereikbaar. Er bevinden zich 25 parkeerplaatsen op een parking tegenover de kerk. Er is tevens een fietsenstalplaats .

De kerk is rolstoeltoegankelijk.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vieringen: elke 4e zondag van de maand en wekelijks op donderdag na de 2de en de 4e zondag van de maand
- Begrafenissen, huwelijken, doopviering: 25-tal per jaar
- Doopsels: 10-tal per jaar
- Concerten: 2-tal per jaar

2.4.5. Samenvatting

2.5. Sint-Martinuskerk Riemst

2.5.1. Identificatie

- Ligging: Putstraat 4, 3770 Riemst
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Martinus Riemst-Heukelom
- Parochie: Sint-Martinus Riemst-Heukelom
- Bescherming: /
- Kerkhof aanwezig: ja, het kerkhof is gesloten
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Martinus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk en het kerkhof zijn sinds 1 februari 2018 aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed binnen de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.5.2. Beschrijving

2.5.2.1. Cultuurhistorische waarde

Oorspronkelijk werd er hier een romaanse kerk gebouwd, mogelijk stammende uit de 8ste eeuw. Deze werd door de Noormannen verwoest. In 1587 of 1679 brandde de kerk af. Later werd ze hersteld of gedeeltelijk heropgebouwd in gotische stijl. In 1907 werd de kerk afgebroken. In 1908 werd er een nieuwe neogotische kerk uit baksteen en hardsteen gebouwd naar het ontwerp van A. Geens. De kerk is niet beschermd als monument. De kerk is gewijd aan Sint-Martinus.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- Enkele neogotische beelden, gepolychromeerd hout (19de eeuw)
- Biechtstoel, eik, neogotisch (19de eeuw).

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Martinus

2.5.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het bakstenen gebouw bestaat uit een driebeukig schip met vijf traveeën en een koor met twee rechte traveeën en een vijfzijdige sluiting. Het koor wordt geflankeerd door de sacristieën en ten westen van de noordelijke zijbeuk bevindt zich een doopkapel. Het gebouw is gedekt met leien en de noordelijke zijbeuk is opgevat als een serie dwarsgeplaatste kapellen.

Dakwerken

De hellende zadel- en lessenaarsdaken van de kerk zijn afgewerkt met natuurleien. Deze afwerking rust op een houten dakstoel. Het dak werd niet geïsoleerd en heeft 1 dakkapel voor de kerkuil. Er zijn voldoende ladderhaken aanwezig. De regenwaterafvoer is vervaardigd uit zink en er is bliksemafleiding aanwezig.

Torenuitrusting

De westtoren gelegen aan de zuidzijde heeft een tentdak, een ronde traptoren, een portaal met puntgevel (westgevel) en deur met spitsboogvorm en een drieledig spitsboogvenster met een roosvenster erboven (westgevel). De toren is voorzien van 2 klokken op een houten klokkenstoel en 4 uurwerken met luidsysteem. De toren is toegankelijk via (gekeurde) vaste ladders.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond. Het hoofdaltaar ligt op een verhoog. Er liggen verschillende vloerafwerkingen. In de kerk en de sacristie liggen cementtegels in verschillende patronen. De vloeren van het doksaal en de toren zijn uit hout. De trappen naar het toren zijn vervaardigd uit hout.

Afwerking wanden en plafonds

De middenbeuk wordt overwelfd door houten tongewelven, de zijbeuken door kruisribgewelven en het koor door stergewelven. De binnenzijden van de muren zijn wit bepleisterd.

De muren zijn wit geschilderd en in het koor zijn verschillende schilderijen te zien. De muren werden niet behandeld waardoor er plaatselijk vochtproblemen terug te vinden zijn. Er zijn zwarte aftekeningen op de muur van de luchtverwarming.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van vier nooduitgangen. In geval van calamiteit is de kerk maar beperkt toegankelijk en kan de brandweer zich positioneren aan de hoofdingang van de kerk in de straat. De kerk is niet gecompartmenteerd. Er zijn geen blusmiddelen noch noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort gemiddeld op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk ligt tussen de woningen en aan de straatzijdes is er voldoende sociale controle. De kerk ligt wel hoger dan de straat waardoor er aan de achterzijde veel blinde hoeken zijn en minder controle mogelijk is.

De kerk wordt verwarmd met warme lucht, op zijn beurt verwarmd door stookolie. De verwarming is niet permanent aan. De collectoren staan in een stooklokaal met brandbeveiliging. Er is een aardingsinstallatie met bliksemafleiding aanwezig. De kerk is wel uitgerust met een klokken/luidsysteem.

Bouwfysische toestand

Het exterieur van de kerk werd in 2016 gerestaureerd (daken, onderhoud gevels, glas-in-loodramen).

De kerk is lid van Monumentenwacht. Er zijn echter geen recente inspectierapporten beschikbaar.

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Riemst is het hoofddorp van de gelijknamige gemeente. De kerk van Riemst ligt centraal in het dorp en wordt omgeven door een kerkhoftuin. In de directe omgeving van de kerk zijn er verschillende gemeenschapsvoorzieningen te vinden. Zo ligt er een school, gemeenschapszaal 't Paenhuys, een bibliotheek en een zorgcampus. De laatste jaren heeft het (commerciële) centrum zich verder ontwikkeld in de richting van de Tongersesteenweg waardoor de kerk nu wat excentrisch lijkt te liggen. Rondom de kerk ligt een kerkhof.

De kerk heeft een vrij grote signalisatiewaarde omwille van zijn imposante toren. De kerk is goed zichtbaar en bereikbaar vanaf de Visésteenweg maar biedt niet veel parkeergelegenheid aan de kerk. Er zijn 3 gedeelde parkeerplaatsen en 1 gedeelde mindervalideparkeerplaats. Iets verderop aan de bibliotheek is wel een grotere parking. De kerk ligt niet naast het fietsroutenetwerk en er is geen stalplaats naast de kerk. De toegang naar de kerk is een hellend vlak, maar aan de smalle kant met een drempel aan de hoofdingang.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vieringen: 36 (elke 4^e zaterdag van de maand en vrijdag na de 2de en de 4de zondag)
- Begrafenissen, huwelijken, sacramentsprocessie: 10-tal per jaar
- Doopsels: 5-tal per jaar
- Concerten: 1- 2 per jaar
- Repetities zangkoor

2.5.5. Samenvatting

- GROTE, RUIIME KERK
- GOEDE AKOESTIEK
- KERK IS HOGER GELEGEN, EYECATCHER
- ACHTERLIGGEND GRASVELD ZORGT VOOR RUIMTE ROND DE KERK
- DAK GERESTAUREERD

- BOUWKUNDIG ERFGOED
- OMGEVEN DOOR ERFGOED
- TYPOLOGIE: BASILIEK
- KERKHOF AANWEZIG
- LIGT NIET AAN HET FIETSROUTENETWERK
- UIL

- WEINIG SOCIALE CONTROLE DOOR KERKHOFMUREN EN NIVEAUVERSCHIL
- WEINIG PARKEERGELEGENHEID
- **SANITAIR EN ELEKTRICITEIT TE HERZIEN**

2.6. Sint-Stefanuskerk Val-Meer

2.6.1. Identificatie

- Ligging: Bampstraat 10 , 3770 Val-Meer
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Stefanus Val-Meer, toren: gemeente Riemst
- Parochie: Sint-Stefanus Val-Meer
- Bescherming: Monument: Orgel (MB 17/07/2001); Monument: Toren (MB 17/03/1995)
- Kerkhof aanwezig: ja
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde
 - Historische waarde (toren): in casu architectuurhistorische waarde: Als enig restant van de vroeggotische kerk van circa 1300, waartegen in 1846 een neoclassicistisch schip werd aangebouwd.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Stefanus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in ‘woongebied met landelijk karakter & culturele en/of esthetische waarde’ volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed. De toren (17-03-1995) en het orgel (17-07-2001) zijn beschermd als monument binnen de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.6.2. Beschrijving

2.6.2.1. Cultuurhistorische waarde

Rond 1300 werd er in vroeg-gotische stijl een toren opgetrokken. Deze behoorde waarschijnlijk tot de oorspronkelijke kerk. In 1846 werd de romaanse of vroeg-gotische kerk afgebroken, waarbij de toren behouden bleef. Vervolgens werd er een nieuw kerkgebouw gebouwd, waarvan de huidige middenbeuk dateert en in neoclassicistische stijl is opgetrokken. In 1847 werd een prachtig Clerinx-orgel geplaatst. In 1876 en 1937 werd de kerk vergroot. In 1940 werd de kerk aanzienlijk beschadigd door de oorlog. In 1941 werd de kerk hersteld, maar uiteindelijk weer beschadigd door vliegende bommen. In 1942 roofden de Duitsers ook de grote klok. Het altaar is van marmer en is afkomstig uit de Sint-Servaasbasiliek in Maastricht. De westtoren werd in 1995 beschermd als monument. Het kerkorgel is van de hand van Arnold Clerinx en werd in 2001 beschermd als monument. De kerk is gewijd aan Sint-Stefanus.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- Enkele neogotische beelden, gepolychromeerd hout (19de eeuw)
- Biechtstoel, eik, neogotisch (19de eeuw).

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Stefanus

2.6.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het gebouw bestaat uit een ingebouwde westtoren, een driebeukig schip met drie traveeën, een transept en een koor met een rechte travee en halfronde sluiting. Het koor wordt geflankeerd door de sacristieën. Het schip is ook opgetrokken in mergelsteen en heeft een zadeldak. De traveeën (steunpunten) van de zijbeuken hebben puntgevels onder haakse zadeldaken.

Dakwerken

De daken zijn afgewerkt met leien op een houten dakstoel. Het geheel is niet geïsoleerd. Het dak bevat geen ladderhaken en de regenwaterafvoer en goten zijn uit koper. Er is een bliksemafleider aanwezig.

Torenuitrusting

De vierkante toren is opgetrokken in mergelsteen en heeft vier geledingen: een neoromaans portaal, galmgaten in de derde geleding in de vorm van eenvoudige muuropeningen met spitsboogvorm in verdiepte gevelvlakken met rondboogfriezen en op de top een ingesnoerde naaldspits die met leien is gedekt. De toren is voorzien van 2 klokken met luidsysteem op een houten klokkenstoel. De toren is toegankelijk via trappen.

Schrijnwerk

De kerk heeft gekleurde glas-in-lood ramen met voorzetbeglazing. Het zijn stalen ramen met een metselwerk rondboog. De toegangspoorten zijn in hout net zoals het binnenschrijnwerk. De deuren hebben een natuurstenen omlijsting.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond. De vloer is een blauwe hardsteen met ruitmotief en op het koor liggen zwart-witte tegels in ruitmotief. Het altaar ligt op een verhoog met zwart marmeren traptreden. In de sacristie en op het doksaal liggen houten vloeren en er is een trap in natuursteen.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenmuren zijn wit bepleisterd en er zijn schilderingen op de wanden achter het koor. De plafonds zijn afgewerkt met metselwerk tongewelven en er is een geschilderde plint tegen opstijgend vocht.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van vier nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer zich positioneren in de straat aan de voorzijde van de kerk en op het plein naast de kerk. De kerk is niet gecompartmenteerd. Er zijn wel blusmiddelen aanwezig maar geen noodverlichting. De technische installaties die zich in de kelder van de kerk bevinden zijn extra uitgerust met een automatisch brandblussysteem.

De kerk scoort relatief goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk ligt centraal in het dorp en er is dan ook sociale controle vanaf het plein. Aan de achterkant is er weinig sociale controle omwille van het kerkhof en hier zijn sporen van vandalisme in het mergel.

Technieken

De kerk wordt verwarmd door middel van luchtverwarming op basis van stookolie. De leidingen zijn in opbouw geplaatst op de muur. Via roosters tegen de muur wordt de warme lucht de kerk in geblazen. De kerk is voorzien van aarding en er is een bliksemafleiding aanwezig. De kerk bevat een luidsysteem en er is een toilet aanwezig. Opvallend is dat het in de technische ruimte (kelder) warm is en er een onaangename geur hangt.

Bouwfysische toestand

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2023. De kerk is algemeen in matige toestand. De toestand t.o.v. de vorige inspectie in 2018 is enkel verslechterd. Enkele gebreken zullen op korte termijn ernstige gevolgschade of veiligheidsrisico's veroorzaken. Het betreft: de lekken in de dakbedekking en de goten, de toestand van het muurwerk van de toren, de toestand van de gewelven in het interieur van de kerk.

- Op meerdere plaatsen zijn lekken aanwezig die dringend hersteld moeten worden om gevolgschade te voorkomen. De dakbedekking van de toren is ouder en de levensduur van de leien is verstreken; een dakrestauratie dringt zich op.
- Meerdere soldeernaden zijn gescheurd. Deze lekkages veroorzaken reeds ernstige gevolgschade aan het onderliggend muurwerk en de houten boordplanken.
- De kapconstructie verkeert algemeen in redelijke staat. De kapconstructie van de toren is niet toegankelijk. De zichtbare gebreken die gemeld waren in het verslag van 2018 zijn eveneens nog aanwezig. Tijdens de dakrestauratie kunnen de nodige herstellingswerken uitgevoerd worden.
- Het muurwerk vergt een aanpak op korte termijn. Enkele loszittende delen ter plaatse van de toren zijn potentieel gevaarlijk! Ze moeten dringend aangepakt worden om veiligheidsredenen.
- Het glas in lood verkeert algemeen in goede staat. Het verfwerk van het houten buitenschrijnwerk heeft nood aan onderhoud. Plaatselijk zullen tevens enkele herstellingen moeten uitgevoerd worden.
- De toestand van de gewelven vergt een herstelling op korte termijn. De herstelling van de rest van het interieur wordt op langere termijn voorzien.
- Enkele gebreken aan de technische installaties worden opgemerkt, o.a. ter plaatse van de klokkenstoel, de verwarmings- en de elektrische installatie.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30006/2023/B

Anno 2025 wordt een onderhoudsdossier voorbereid voor restauratie van de daken en de toren.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het langgerekte Val-Meer ligt ten zuiden van de deekern Herderen. Het dorp situeert zich te midden van een open agrarisch landschap. Val-Meer is bereikbaar vanaf de Tongersesteenweg via de Val-Meerstraat. Val-Meer is ontstaan door het ruimtelijk aan elkaar groeien van twee autonome kerkdorpen, Val en Meer. Op die manier is Val-Meer een langgerekt straatdorp geworden. Er zijn momenteel verschillende basisvoorzieningen aanwezig zoals een slager, frituur,...

De Sint-Stefanuskerk is gelegen in de Bampstraat te Val-Meer. Achter de kerk (noordoosten) ligt de begraafplaats.

Bereikbaarheid

De kerk heeft een grote signalisatiewaarde omwille van zijn ligging centraal in het dorp. De kerk is goed bereikbaar en biedt veel parkeergelegenheid. Er zijn ongeveer 31 gedeelde parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen zijn bestemd voor bezoekers van de kerk alsook voor andere gebruikers. Er is geen specifieke fietsenstalling aanwezig. De kerk is via de zij-ingang rolstoeltoegankelijk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Vooravond 3de zondag van de maand eucharistie
- Schoolvieringen (5x jaar)
- Sporadisch een doopsel of huwelijk;
- Kerk wordt gevaloriseerd als concertruimte met goede akoestiek en beschermd orgel

2.6.5. Samenvatting

- GOEDE LIGGING LANGS FIETSROUTENETWERK
- **TOEGANG LIGT AAN PAS AANGELEGD PLEIN**
- VEEL SOCIALE CONTROLE
- VOLDOENDE PARKING
- GOEDE BEREIKBAARHEID

- BOUWKUNDIG ERFGOED: KERK
- MONUMENT: TOREN & ORGEL
- OMGEVEN DOOR ERFGOED
- TYPOLOGIE: BASILIEK MET KENMERKEN VAN EEN HALLENKERK

- VANDALISME MOGELIJK IN BLINDE HOEKEN
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN **PLAATSELIJK VOCHTPROBLEEM**
- PROBLEEM MET DRAINAGE. DAK- EN GEVELRESTAURATIE IS GEPLAND

2.7. Sint-Albanuskerk Vlijtingen

2.7.1. Identificatie

- Ligging: Pater Vanweertplein 19, 3770 Vlijtingen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Albanus Vlijtingen
- Parochie: Sint-Albanus Vlijtingen
- Bescherming: Monument (MB 17/03/1995)
- Kerkhof aanwezig: ja, beschermd dorpsgezicht
- Erfgoedwaarden:
 - Historische waarde (toren): in casu architectuurhistorische waarde: Als neoclassicistische pseudobasilica uit 1845-1846: bakstenen constructie met driebeukig schip met ingebouwde westtoren en rechthoekig koor met halfronde sluiting. De omringende kerkhofmuur met hekwerk dient eveneens beschermd als monument omwille van de architectuurhistorische waarde omdat ze deel uitmaakt van het geheel.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Albanus

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed (inventarisband) en sinds 17 maart 1995 opgenomen als beschermd monument in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed. Het kerkhof en de naastgelegen hoeve zijn ook beschermd als dorpsgezicht.

2.7.2. Beschrijving

2.7.2.1. Cultuurhistorische waarde

De Sint-Albanusparochie is zeer oud. Ze bestond vermoedelijk reeds in de 7de of 8ste eeuw. De oude romaanse kerk werd in 1844 gesloopt. De toren van de nieuwe neoclassicistische kerk werd gebouwd in 1840, de rest van het gebouw in de jaren 1845-1846. Op 10 mei 1940 werd de kerk ernstig, maar niet structureel, beschadigd door de luchtverplaatsing van een Duitse bom die waarschijnlijk de kerk zelf als doelwit had omdat kerktorens potentiële uitkijkposten zijn. De gebrandschilderde ramen werden vernield, de houten toren stond scheef en de leien dakbedekking werd grotendeels weggeblazen. In 1945 was er genoeg geld voorhanden uit het fonds voor oorlogsschade, maar vooral van giften, om de herstellingen aan te vatten. De houten daklantaarn werd door een identiek exemplaar in gewapend beton vervangen, het dak werd heraangelegd en de gebrandschilderde ramen werden door een familielid van de oorspronkelijke Brugse glazenier opnieuw samengesteld. In 1948 werd de centrale verwarming geïnstalleerd en het toegangssas in de rechterbeuk van de kerk werd gebouwd. De Sint-Truidense kunstenaar Heidebuchel bracht muurschilderingen aan achter het altaar en boven de zijaltaren, maar die zijn tegenwoordig overschilderd. De kerk is gewijd aan Albanus van Engeland of Albanus van Mainz.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- 19de-eeuws meubilair
- Preekstoel, eik (eerste helft 18de eeuw);
- Orgel van A. Clerinx, Sint-Truiden (1852, hersteld en vergroot in 1970)

2.7.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De classicistische kerk is opgetrokken in baksteen, voor hoekstenen en omlijstingen zijn vooral mergelsteen maar ook blauwe hardsteen gebruikt. Het gebouw bestaat uit een ingebouwde westtoren, een driebeukig schip met zes traveeën en een half rond gesloten koor met rechte travee. Het koor wordt door de sacristieën geflankeerd. Het schip en koor zijn opgetrokken in baksteen, hebben kroonlijsten van mergelsteen, rondboogvensters van hardsteen en als dak zadeldaken en lessenaarsdaken. Het koor heeft pilasters van mergelsteen.

Dakwerken

De hellenden zadeldaken van de kerk zijn afgewerkt met natuurleien. Deze afwerking rust op een houten dakconstructie en de gewelven zijn geïsoleerd. Er zijn voldoende ladderhaken aanwezig en de regenwaterafvoer is vervaardigd uit koper. Er zijn plaatselijke lekken waar het binnen regent. Er is bliksemafleiding aanwezig.

Torenuitrusting

De ingebouwde westtoren is een markante vierkante toren opgenomen in het schip. De toren heeft twee geledingen, is ook afgelijnd met mergelstenen hoekblokken, heeft een bekroning van een driehoekig fronton aan iedere zijde met daarboven een daklantaarn. De toren van de parochiekerk van Sint-Albanus domineert het dorp.

Schrijnwerk

De rondboogvensters bevinden zich in een omlijsting. Ze zijn voorzien van zowel blank als gekleurd glas-in-lood ramen met stalen kaders. De ramen hebben hardstenen dorpels met een zinken krul die vlekken geeft. Op verschillende plaatsen is voorzetbeglazing voorzien en het binnenschrijnwerk is in hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en bestaat uit cementtegels in patronen. Het hoofdaltaar ligt op een verhoog en de treden zijn uit natuursteen. Onder de banken is een beperkte isolatie aangebracht. In de sacristie ligt een keramische tegel.

De trappen naar het balkon zijn vervaardigd uit beton.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenmuren zijn bepleisterd en recentelijk rood en lichtgrijs geschilderd. De plafonds bestaan uit tongewelven (schip) en kruisgewelven (zijbeuken). Deze zijn ook geschilderd. De schilderwerken geven de kerk een donkere indruk. Hier en daar zijn er sporen van vochtproblematiek.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van drie nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer zich positioneren aan de voor- en achterzijde van de kerk. De kerk is niet gecompartmenteerd. Er zijn geen blusmiddelen en geen noodverlichting aanwezig. De technische installaties zijn extra uitgerust met een automatisch brandblussysteem.

De kerk is omgeven door woningen dus er is sociale controle maar het niveauverschil en de kerkhofmuur creëren blinde vlekken.

Technieken

De kerk wordt verwarmd door een stookolieketel waarmee de luchtverwarming wordt geregeld. Via roosters in de muren wordt de warme lucht de kerk in geblazen. Ter hoogte van de muurroosters is een binnenwand geplaatst om de circulatie te bevorderen. De kerk is voorzien van aarding en er is een bliksemafleiding aanwezig. De kerk bevat een luidsysteem en een geluidsinstallatie. Er is ook een toilet aanwezig.

Bouwfysische toestand

In 2011-2012 werden de daken gerestaureerd. In 2024-2025 wordt de kerkhofmuur gerestaureerd.

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie vond plaats in 2019. In 2024 vond een deelinspectie plaats n.a.v. vochtproblemen. De kerk verkeert algemeen in goede staat. Het buitenwerk (muurwerk en glasramen) is evenwel toe aan restauratie op korte termijn.

Verder werden in 2019 een aantal kleine gebreken, o.a. aan de dakbedekking en dakwaterafvoeren vastgesteld. Het is onduidelijk of deze intussen hersteld werden.

Bron: Inspectierapport Monumentenwacht 30052/2019/B en 30052/2024/AB

2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Vlijtingen is een van de grotere dorpen in Riemst met toch een zeer compacte structuur. Hierdoor heeft het ook een bijzondere eigenheid en stedenbouwkundige kwaliteit. Als een van de grotere kernen binnen de gemeente heeft het tal van voorzieningen. Zo is er een bakker, slager, Delhaize, fietsenwinkel, ... aanwezig in het dorp. Vlijtingen heeft een grote geloofsgemeenschap en was ook de hoofdkerk binnen het dekenaat Vlijtingen-Voeren. Dit dekenaat is sinds kort opgegaan in het dekenaat Tongeren.

Bereikbaarheid

De kerk heeft een vrij grote signalisatiewaarde omwille van de imposante toren en zijn hogere ligging. De kerk is goed bereikbaar maar heeft geen directe parkeerplaatsen aan de kerk. Op wandelafstand is er een parking aan de Kloosterstraat met plaats voor een 40-tal wagens, en op het dorpsplein De Mheer, beide op minder dan 100 m van de kerk.

Er is geen fietsenstalling aan de kerk en de toegang naar de kerk is ingericht met een trap zonder hellingbaan voor een drempelloze toegang (via de zij-ingang).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron KBP Map Depot 22

2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Bij de oprichting van de Pastorale eenheid, bij decreet van de bisschop, werd de kerk als zondagskerk (centrumkerk van de PE) aangeduid.

- Misvieringen op reguliere basis: ±74, elke zon- en feestdag en in de week op donderdag na de 1ste en 3de zondag
- Doopsels: 10-tal
- Huwelijk en uitvaart: sporadisch
- Eerste communie- en vormselviering
- Aanbiddingsuur van de Erewacht H. Sacrament: elke maandag
- Schoolmissen: 5x/jaar
- Jaarlijks concert Koor Sint-Albanus
- Sporadisch: optreden schoolfeest

2.7.5. Samenvatting

- VERSCHILLENDE OUDE KERKSCHATTEN AANWEZIG
- RECENT GESCHILDERT
- GERINGE SOCIALE CONTROLE
- VOLDOENDE PARKEERGELEGENHEID

- BESCHERMD MONUMENT
- LIGT IN DORPSGEZICHT
- TYPOLOGIE: BASILIEK
- UIL

- VANDALISME MOGELIJK IN ENKELE BLINDE HOEKEN DOOR HET NIVEAUVERSCHIL
- ROEST AAN HET SCHRIJNWERK TEKENT AF OP GEVEL
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK VOCHTPROBLEMEN

2.8. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes annexe kerk Lafelt

2.8.1. Identificatie

- Ligging: Iers Kruisstraat 59, 3770 Lafelt
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Albanus Vlijtingen
- Parochie: Sint-Albanus Vlijtingen
- Bescherming: /
- Kerkhof aanwezig: /
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kapel van Lafelt

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.8.2. Beschrijving

2.8.2.1. Cultuurhistorische waarde

Aan de Iers Kruisstraat bevindt zich de bakstenen kapel van Lafelt, gebouwd in 1857 en in 1874 opgenomen in de school van de Zusters van Maria. In 1880 kwam er een klooster van de zusters Visitandinnen en in 1881 werd de kapel vergroot. Tot 1976 werd het gebouw hoofdzakelijk gebruikt als kloosterkerk. Het klooster werd uiteindelijk opgeheven en in 1978 kwam hier een gebouw voor mensen met een beperking. De site ressorteert vandaag onder de koepel van COVIDA. De niet beschermde kerk is sinds eind jaren 1970 annexe kerk voor het gehucht Lafelt.

2.8.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De neogotische zaalkapel werd gebouwd in 1857 en uitgebreid in 1881. Het gebouw telt 3 traveeën en sinds 1874 is het kerkje geïncorporeerd bij de school van de zusters van Maria. Momenteel is de school omgevormd door Covida tot een dag- en wooncentrum voor personen met een beperking. De sacristie ligt nu in de gebouwen van Covida.

Dakwerken

Het zadeldak is afgewerkt met zowel leien als dakpannen. Het is vermoedelijk opgebouwd uit hout. Er zijn geen ladderhaken en dakkapellen aanwezig en de regenwaterafvoer bestaat uit PVC en zink. Er is wel een bliksemafleiding en aarding aanwezig. Er is algen- en mosgroei aanwezig op het dak.

Torenuitrusting

Er is een beperkte klokkentoren aanwezig boven op het dak van de kerk. Hierin hangt 1 klok die voorzien is van een luidsysteem. Er is een klokkenruitertje boven de eerste travee.

Schrijnwerk

Het gebouw is uitgerust met gekleurde glas-in-loodramen met plaatselijk voorzetbeglazing. De dorpels bestaan uit baksteen en overal is er eigentijds hang- en sluitwerk. Hier en daar zijn er ook smeedijzeren tralies geplaatst.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en bestaat overal uit cementtegels in 6-hoekig bloemmotief. Het altaar bevindt zich op een verhoog en bestaat eveneens uit keramische tegels in verschillende kleuren. De trap naar het doksaal bestaat uit hout, net als de vloer van het doksaal.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijden van de muren zijn afgewerkt met bepleistering en geschilderd. De wanden en het plafond zijn aangetast door de verwarming waardoor er zwarte plekken zijn ontstaan. Er zijn ook op verschillende plaatsen scheuren en vochtsporen te zien.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van twee nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer slechts aan twee zijden rond de kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd en er zijn geen blusmiddelen en noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort eerder goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle.

Eerst was er in de kerk een luchtverwarmingsysteem op stookolie maar dit is vervangen door elektrische verwarming. Er is een luidsysteem aanwezig in de toren en er is bliksemafleiding met aarding.

Bouwfysische toestand

De kapel is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert van 2024. De kapel is algemeen in matige toestand. Monumentenwacht raadt aan om een stabiliteitsstudie te laten uitvoeren, waarbij een gedetailleerde analyse wordt gemaakt van de structurele integriteit van de kapel. Rekening houdend met de noden en eisen die blijken uit dat verslag, wordt een grondige restauratie van de kapel geadviseerd.

- De platte daken boven de inkomdeur en achteraan werden verkeerd uitgevoerd en zorgen voor problemen. Mossen op de hellende daken kunnen zorgen voor vochtproblemen en verstoppingen. Deze mossen mogen echter NIET verwijderd worden, daar het dak is opgebouwd uit asbesthoudende leien.
- Op meerdere plaatsen zijn er problemen met de soldeernaden van de dakgoot. Het plat dak boven de inkomdeur is verkeerd uitgevoerd, waardoor regenwater niet kan afgevoerd worden. De bakgoot is soms niet voorzien van een opstand om het regenwater van het hellend dak tegen te houden en af te voeren.
- De zolder van de kapel is niet toegankelijk en de boogstructuur vertoont ernstige bouwkundige gebreken. Hoe groot deze gebreken zijn, kunnen we met het blote oog niet inschatten. De algemene staat van de klokkentoren is in zeer slechte toestand.

- We merken dat doorheen de volledige kapel barsten en scheuren zijn in de gevels, zowel binnen als buiten. Het gevelmetselwerk achteraan vertoont scheuren t.h.v. het glas-in-lood raam. Ook vertonen de steunkolommen ernstige barstvorming, welke de nodige aandacht en opvolging vereisen.
- De glas-in-lood ramen vertonen verval, waarbij de structuur van het raam is aangetast. De ramen hebben dringend onderhoud nodig.
- We hebben houtborende insecten vastgesteld in een deel van het houtwerk.
- De kapel is in een groter geheel van een zorgcentrum geïntegreerd, in de buurt van een schoolomgeving. Let daarom goed op dat er geen stukken dakbedekking of constructie-elementen naar beneden kunnen vallen.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 31288/2024/B

2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron KBP Map Depot 22

Lafelt is een klein gehucht van Vlijtingen in het noorden van de gemeente Riemst. Het dorp is vooral gekend vanwege de slag van Lafelt in 1747. Het dorp heeft slechts 500 inwoners en heeft nauwelijks voorzieningen, maar er is wel een schooltje, een kleinschalig woonzorgcentrum en een dag- en wooncentrum voor personen met een mentale handicap. Dit laatste is gevestigd op de site van het oude klooster en ligt tegen de kapel van Lafelt.

Bereikbaarheid

De kerk is een kleine zaalkerk met een kleine toren en heeft een vrij lage signalatiewaarde. De kerk is goed bereikbaar maar biedt weinig parkeergelegenheid. Er zijn ±6 gedeelde parkeerplaatsen naast de kerk. Naast de kerk zijn er ook enkele stalplaatsen voor fietsen.

2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Misvieringen op reguliere basis: ±12, elke 1ste zondag van de maand
- Misvieringen (trouw, begrafenis,..): ±5
- Vieringen (Dooop,...): ±3
- Nevenbestemming: liturgische vieringen van Covida-Oostheuvel (bezinning en uitvaart)
- Sacristieruimte dient ook als rouwkapel.

2.8.5. Samenvatting

2.9. Sint-Petrus en Sint-Laurentiuskerk Zichen-Bolder

2.9.1. Identificatie

- Ligging: Kerkstraat 40, 3770 Zichen-Bolder
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Petrus en Sint-Laurentius Zichen-Bolder
- Parochie: Sint-Petrus en Sint-Laurentius Zichen-Bolder
- Bescherming: Monument (MB 17/03/1995)
- Kerkhof aanwezig: Ja, het kerkhof is gesloten
- Erfgoedwaarden:
 - Historische waarde, in casu architectuurhistorische waarde: Als vroeggotisch kerkgebouw uit de 14de eeuw, een driebeukige pseudobasilica van drie traveeën met ingebouwde, lage vierkante westtoren en koor van 1703; de kerk werd vergroot in 1927-1928 onder leiding van R. Lemaire en F. Van den Dael naar een vierbeukig schip met voorstaande westtoren met ronde traptoren, noordportaal en koor met driezijdige sluiting.

Bron: agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Pieter

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed en sinds 17 maart 1995 opgenomen als beschermd monument in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed. De onmiddellijke omgeving van de kerk (met kerkhof en pastorietaanbouw) is beschermd als dorpsgezicht. De pastorie en het oude gemeentehuis zijn ook beschermd als monument.

2.9.2. Beschrijving

2.9.2.1. Cultuurhistorische waarde

Oorspronkelijk vroeg-gotische kerk (14de eeuw), waarvan het koor dateert van 1703. Het was een driebeukige pseudo-basilica van drie traveeën met ingebouwde, vrij lage en gesloten vierkante westtoren van drie geledingen (rondbooglisenen op de tweede geleding), en met een hoger koor van twee rechte traveeën en driezijdige sluiting. In 1927-1928 wordt, onder leiding van R. Lemaire en F. Van den Dael het schip met drie traveeën in westelijke richting verlengd met aansluitend een nieuwe, hogere toren, de middentravee verhoogd, met toevoeging van oculi als bovenlichten, en de zuidelijke zijbeuk vervangen door de huidige, die eigenlijk uit twee beuken bestaat. Het gebouw is gewijd aan Sint-Pieter en Sint-Laurentius. De kerk met de toren werd in 1995 beschermd als monument.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- Altaar naar ontwerp van W. Denis, mergelsteen, neogotisch (1877).
- Kerkbanken, eik (tweede helft 18de eeuw).
- Biechtstoel naar ontwerp van W. Denis, neogotisch (1877).
- Orgel van E. Verschueren, Tongeren (1938).
- Kalkstenen doopvont met maskers in gotische stijl (16de eeuw).

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Pieter

2.9.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het gebouw bestaat uit een voorstaande westtoren. Verder heeft het gebouw een noordportaal. De toren heeft een onderbouw van mergelsteen, een bovenbouw van breuksteen, en wordt aan de zuidzijde geflankeerd door een rond traptorentje. De zijbeuken hebben rondboogvensters en het koor heeft spitsboogvensters met neogotisch maaswerk. De toren wordt gedekt door een tentdak en de rest van het gebouw door zadeldaken en lessenaarsdaken. Het interieur is opgetrokken met mergelsteen en de middenbeuk wordt van de beide zijbeuken gescheiden door een spitsboogarcade op zuilen.

Dakwerken

Het dak van het gebouw bestaat uit zadeldaken en lessenaarsdaken afgewerkt met natuurleien en houten bebordingen. Er zijn voldoende ladderhaken aanwezig en de regenwaterafvoer bestaat uit koper. De toren is voorzien van een bliksemafleiding.

Torenuitrusting

De toren heeft een onderbouw van mergelsteen, een bovenbouw van breuksteen en wordt aan de zuidzijde geflankeerd door een rond traptorentje. De toren bestaat uit vier geledingen waarvan de tweede en derde voorzien zijn van rondbooglisenen met rechthoekige vensters. De toren is toegankelijk via betonnen trappen in de trappentoren en er gaan stalen ladders naar de twee klokken. Deze zijn voorzien van een luidsysteem.

Schrijnwerk

In de kerk zien we verschillen vormen van vensters. De toren is voorzien van rondbooglisenen met rechthoekige vensters. Rondboogvensters in de zijbeuken en spitsboogvensters met neogotisch maaswerk in het koor. De vensters zijn uitgerust met gekleurde glas-in-lood ramen en er is voorzetbeglazing aanwezig.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en bestaat overal uit cementtegels in de kleuren zwart-wit-rood. Het altaar bevindt zich op een verhoog en bestaat uit marmeren tegels.

Afwerking wanden en plafonds

De kerk heeft een mergelstenen interieur, de middenbeuk wordt van de zijbeuken gescheiden door een spitsboogarcade op zuilen. De middenbeuk wordt overwelft door middel van een kruisribgewelf tussen spitsbooggordelbogen, gedragen door colonnetten. Boven het koor zien we een stergewelf, gedateerd 1703.

De sacristie is bepleisterd en in slechte staat. Op verschillende plaatsen zijn sporen van vocht te zien.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van drie nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer enkel aan twee zijden van de kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd en er is geen noodverlichting aanwezig. In de toren zijn er wel blusmiddelen aanwezig.

De kerk scoort eerder goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle. Aan de achterkant op het oude kerkhof zijn er wel enkele blinde vlekken.

Technieken

De kerk wordt verwarmd met luchtverwarming door middel van stookolie met een RVS rookgasafvoer. De stookolietank bevindt zich in een kelder onder het kerkhof. De kerk is uitgerust met een bliksemafleider en is deze dus geaard. De kerk is verder uitgerust met een klokken/luidsysteem en een geluidsinstallatie die gebruikt wordt tijdens diensten en andere activiteiten. Er is geen toilet aanwezig in de kerk.

Bouwfysische toestand

De kerk (exterieur) werd recent gerestaureerd en is in goede toestand.

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert van 2019. De kerk is op het moment van inspectie pas gerestaureerd. Na inspectie stelde Monumentenwacht een aantal gebreken vast. De vaststellingen betreffen veelal kleinere gebreken of hiaten in de afwerking ervan. Het is echter wel zaak om de opmerkingen in de nabije toekomst op te lossen teneinde dat alle getroffen inspanningen de kerk over een lange termijn beschermen. Het is onduidelijk of deze kleine gebreken intussen werden aangepakt.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30153/2019/B

2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Zichen is een van de zuidelijkste deelgemeenten van Riemst en ligt praktisch op de taalgrens. Het dorp is vanouds gekenmerkt door mergelwinning en dit is ook te zien in het dorp. Al in de Romeinse tijd werd er in het dorp mergelsteen gewonnen en nog steeds staan er in het dorp (waaronder de St. Pieterskerk) tal van mergelstenen gebouwen. Het dorp Zichen is uitgerust met alle basisvoorzieningen voor een dorp van deze omvang zoals een bakker, café,... Naast de kerk ligt nog de pastorie en kapelanie met een grote tuin. Deze is ook eigendom van de kerkfabriek. Het kerkhof is groen ingevuld.

Bereikbaarheid

De signalisatiewaarde van de kerk is goed. Het is een kleinere toren en door het glooiende landschap is de kerk niet altijd zichtbaar. De kerk is goed bereikbaar maar heeft enkel 2 mindervalideplaatsen direct aan de kerk. In de straat liggen nog enkele parkeerplaatsen en op wandelafstand is er nog een parking aan de school met plaats voor een 15-tal wagens. Er is geen fietsenstalling aan de kerk en de toegang naar de kerk is ingericht met een trap zonder hellingbaan voor een drempelloze toegang. Er is wel een zij-ingang die rolstoeltoegankelijk is.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Volgende cijfers van het huidige gebruik van de kerk van Zichen-Bolder werden ons bezorgd:

- Misvieringen op reguliere basis: ±75 (1ste en 3de zondag + wekelijks op woensdag)
- Misvieringen (trouw, begrafenis,..): ±25
- Vieringen (Dooop,...): ±22
- Valorisatie die doorgroeit tot nevenbestemming: orgelklas + concerten muziekacademie
- Concerten van de plaatselijke muziekmaatschappijen

2.9.5. Samenvatting

- GROTE, RUIME KERK
- GOEDE AKKOESTIEK
- MOOI KERKHOF, EERDER TUIN
- KERK IS HOGER GELEGEN, EYECATCHER
- **LIGT NAAST PASTORIE MET TUIN (POTENTIE)**
- DAK GERESTAUREERD

- BESCHERMD MONUMENT
- OMGEVEN DOOR ERFGOED
- TYPOLOGIE: BASILIEK
- **LIGT NIET AAN HET FIETSROUTENETWERK**
- UIL

- WEINIG SOCIALE CONTROLE AAN DE ACHTERKANT
- **WEINIG PARKEERGELEGENHEID**
- STOOKOLIETANK IN KELDER IN DE TUIN (VOCHTIG)
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK

2.10. Sint-Genovevakerk Zussen

2.10.1. Identificatie

- Ligging: Pastoor Bollenstraat 2, 3770 Zussen
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Genoveva Zussen
- Parochie: Sint-Genoveva Zussen
- Bescherming: /
- Kerkhof aanwezig: nee, beperkt aantal graven als restant het kerkhof
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.10.2. Beschrijving

2.10.2.1. Cultuurhistorische waarde

De neogotische kerk werd gebouwd in 1852 door architect M. Christiaens ter vervanging van een eeuwenoude kapel gewijd aan de heilige Genoveva en uitgebreid in het jaar 1896. Sint-Genoveva is een van de oudste Franse heiligen, uit de tijd van het beleg van Parijs. De heilige was van eenvoudige afkomst maar wist door haar godvruchtig leven en haar mensenkennis het respect te winnen van vele notabelen waaronder zelfs koning Clovis.

Belangrijkste meubilair en roerend erfgoed:

- Neogotische altaren, mergel (19de eeuw).

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Parochiekerk Sint-Genoveva

2.10.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De neogotische kerk werd gebouwd in 1852 en vergroot (transept en koor) in 1896 naar ontwerp van M. Christiaens. De kerk is opgetrokken in de mergelsteen uit de Zuid-Limburgse ondergrond.

De plattegrond beschrijft een driebeukig schip van drie traveeën met ingebouwde westtoren, transept, en koor van twee rechte traveeën met vlakke sluiting, geflankeerd door sacristieën.

Mergelstenen gebouw onder zadeldaken, toren (met op elke zijde een puntgevel) onder ingesnoerde naaldspits. Spitsboogportaal in de westgevel in geprofileerde mergel- en hardstenen omlijsting. Spitsboogvormig galmgat in elke zijde der toren. Geprofileerde spitsboogvensters; roosvenster in de koorsluiting. Spitsboogfriezen onder de kroonlijsten van de in 1896 gebouwde delen.

Dakwerken

Het zadeldak is opgebouwd uit hout en staal en vernieuwd in 2010. Het is afgewerkt met natuurleien en houten bebording. Er zijn 2 dakkapellen. De regenwaterafvoer is uit koper.

Torenuitrusting

De toren is volledig opgebouwd uit mergelsteen en heeft een ingesnoerde naaldspits. In de westgevel zien we een spitsboogportaal in geprofileerde mergel- en hardstenen omlijsting en aan elke zijde zit een spitsboogvormig galmgat. De toren is toegankelijk via aluminium ladders tot bij de twee klokken. Deze zijn voorzien van een luidsysteem.

Schrijnwerk

De vensters zijn voorzien van zowel gekleurde als blanke glas-in-lood ramen en werden voorzien van voorzetbeglazing. Op sommige plaatsen zijn er smeedijzeren tralies. De spitsboogvensters zitten in een mergelstenen omlijsting. Het binnenschrijnwerk is uit hout net als de toegangsdeuren.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en bestaat overal uit blauwe steen met grote voegen. Het altaar bevindt zich op een verhoog en bestaat eveneens uit blauwe steen net zoals de plinten. In het koor, de berging en de doopkapel liggen figuratieve cementtegels. Het doksaal heeft een houten vloer.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijde van de kerk is net als de buitenzijde afgewerkt in mergelsteen. Het plafond is afgewerkt met spitsbooggewelven en er is nergens pleisterwerk of beschildering aanwezig. De afwerking in mergel brengt vochtproblemen met zich mee.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van twee nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer enkel aan de voor- en rechterzijde rond der kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd en er zijn geen blusmiddelen en noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort eerder goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle. Aan de achterzijde zijn er wel enkele blinde vlekken.

Technieken

Er is een apart technisch lokaal waar de verwarmingsketel op stookolie staat. Deze is gekoppeld aan een luchtverwarming. De elektriciteit is recent vernieuwd en er is domotica aanwezig in het volledige gebouw (Niko). Er is wel een aardingsinstallatie maar zonder bliksemafleiding.

Bouwfysische toestand

Het exterieur van de kerk werd recent gerestaureerd. De kerk is in goede toestand.

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert uit 2018. Monumentenwacht merkt op dat de kerk zich in goede staat bevindt. Enkele gebreken aan het dak moeten op korte termijn worden hersteld. Daarnaast moet nu reeds het nodige onderhoud worden ingepland. Te veel

mensen gaan ervan uit dat er na de restauratie geen werken meer nodig zijn. Dit is echter niet het geval. Een jaarlijks nazicht van de daken, goten en afvoeren is noodzakelijk net als het periodiek inplannen van de nodige onderhoudsschilderwerken.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30156/2018/B

Het is onduidelijk of deze kleine gebreken intussen zijn aangepakt.

2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron KBP Map Depot 22

Zussen ligt ten Oosten van Zichen-Bolder en is ook een van de mergeldorpen binnen de gemeente Riemst. Er zijn in het dorp slechts een beperkt aantal voorzieningen en de inwoners zullen zich vaak (met de auto) moeten verplaatsen binnen de gemeente om in hun behoeften te voorzien. Eén zaak die opvalt is dat er binnen het dorp relatief veel verblijfsaccommodaties zijn. Naast de kerk ligt de pastorie en de school. De pastorie wordt momenteel al gebruikt door de school.

Bereikbaarheid

De signaalwaarde van de kerk en de toren is eerder laag. Vanop de steenweg is de toren niet of nauwelijks zichtbaar. De bereikbaarheid is wel goed. De kerk ligt centraal in het dorp en heeft een

hoge attractiviteit. Voor de kerk zijn er een beperkt aantal parkeerplaatsen en iets verderop is een grote parking. De kerk is toegankelijk voor mindervaliden door middel van een hellingbaan.

2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Misvieringen op reguliere basis: ±60, vooravond 2de zondag van de maand en wekelijks op maandag
- Misvieringen (trouw, begrafenis,...): ±10
- Vieringen (Dooop,...): ±10
- Andere (schoolvieringen en evocaties schoolfeesten, hoogdagen, vormsel, ...): ±10
- Concerten van harmonies en koren
- Jaarlijkse sacramentsprocessie met unieke zandtapijten

2.10.5. Samenvatting

2.11. Sint-Hubertuskerk Kanne

2.11.1. Identificatie

- Ligging: Pastoor Bollenstraat 2, 3770 Kanne
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Hubertus Kanne
- Parochie: Sint-Hubertus Kanne
- Bescherming: Monument, toren (MB 22/06/1984), Monument, orgel (MB 17/07/2001), Dorpsgezicht, dorpskern (MB 20/04/2006)
- Kerkhof aanwezig: / enkele bewaarde graftekens
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde, de toren is beschermd omwille van de architectuurhistorische waarde

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed (inventarisband) in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed. De toren en het orgel zijn respectievelijk sinds 22 juni 1984 en 17 juli 2001 beschermd als monument. Een groot deel van de dorpskern is beschermd dorpsgezicht.

2.11.2. Beschrijving

2.11.2.1. Cultuurhistorische waarde

De huidige toren stamt uit de 15de of 16de eeuw en is opgetrokken in Maasgotische stijl. Aan de oostzijde van de toren tekent zich de vorm van het dak van de kerk van 1589 af. Het dak was er niet in maar tegenaan gewerkt. In 1750 is de toren, die bouwvallig was, tot op de helft afgebroken en lager gemaakt. In 1787 werd beslist een nieuwe kerk tegen de oude toren te bouwen, de vorige St.-Hubertuskerk. Zij was naar het oosten gericht. Zij was in dienst vanaf 10 juli 1788 tot en met maandag 11 april 1938. In 1938 werd deze kerk, omdat ze te klein was, vervangen door de huidige zaalkerk. Door plaatsgebrek is zij naar het noorden gericht. De kerk is gewijd aan Sint-Hubertus.

2.11.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De Sint-Hubertuskerk ligt in de Sint-Hubertusstraat te Kanne. Het gebouw is een éénbeukige zaalkerk uit het jaar 1938. De massieve toren is opgetrokken in Maasgotische stijl in mergelsteen en dateert uit de 15de-16de eeuw. De begane grond heeft een tongewelf in mergelsteen. Ze is van de kerk gescheiden door een scheiboog met spitsboogvorm en een gotisch profiel. Het schip heeft een kalkstenen en breukstenen plint, steunberen van mergelsteen, gelede vensters en de voorgevel aan de zuidzijde heeft een rondboogdeur met een geprofileerde omlijsting. In het portaal van de kerk staat een oude grafsteen waarvan de inscriptie niet meer te lezen is. Buiten staan nog enkele 17de en 18de-eeuwse grafstenen los rond de toren.

Dakwerken

Het zadeldak is afgewerkt met dakpannen met voldoende ladderhaken en er zijn geen dakkapellen. De regenwaterafvoer bestaat uit zink voor de kerk en uit koper voor de toren. Er is een bliksemafleiding aanwezig in de toren.

Torenuitrusting

De massieve Maasgotische westtoren is opgebouwd uit Maastrichtersteen (mergelsteen) en telt twee geledingen, gescheiden door een waterlijst. De toren mondt uit in een ingesnoerde, leien naaldspits met daaronder een geprofileerde kroonlijst. Op de vier zijden van de bovenste geleding zitten spitsboogvormige galmgaten met kwartholle profileringen. De zuidelijke gevel is gedeeltelijk gecementeerd. De begane grond van de toren is overwelfd met een mergelstenen tongewelf en van de kerk gescheiden door een spitsboogvormige scheiboog met gotisch profilering. De toegang naar de kerk is voorzien via een rechthoekige kalkstenen deur met chronogram "SANCTUS MARTINUS PIIS AEDIFICIIS VERE EXULTAT (1787)". De toren is toegankelijk via vaste houten trappen en is beschermd als monument.

Schrijnwerk

In het gebouw zijn zowel blanke als gekleurde glas-in-lood ramen aanwezig. Het schrijnwerk bestaat uit een mix van aluminium, PVC, mergelsteen en beton. Zowel de toegangspoort als het binnenschrijnwerk bestaat uit hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en hoofdzakelijk uit natuursteen, terrazzo en cementtegels. Het altaar ligt op een verhoog en bestaat uit cementtegels en treden uit natuursteen. In de sacristie en op het doksaal ligt een houten vloerafwerking.

In de winterkapel in de kelder ligt een vinyl vloer.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijden van de muren zijn afgewerkt in bakstenen. Er zijn nergens pleisterwerken of schilderwerken geweest. Het plafond bestaat uit akoestische plafondpanelen en spitsbogen in metselwerk. voor de akoestiek. In de sacristie en de weekkapel is er wel bepleistering en zijn er ook vochtproblemen.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van twee nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer bijna volledig rond de kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd maar er zijn wel blusmiddelen en noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort eerder goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle.

Technieken

Er is een apart technisch lokaal waar de verwarmingsketel op stookolie staat. Deze is gekoppeld aan een luchtverwarming met een gemetselde rookgasafvoer. Er is wel een bliksemafleiding met aardingsinstallatie aanwezig en een toilet achter de sacristie.

Bouwfysische toestand

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert uit 2022. De kerk is algemeen in goede toestand.

- De dakstructuren zijn degelijk en vertonen geen indicatoren die constructieve problemen doen vermoeden. De dakbedekkingen zijn algemeen in orde. Lokaal dient een herstelling te worden uitgevoerd of een situatie te worden opgevolgd. Aan één zijde van het schip werden de dakpannen te laag in de dakgoot geplaatst.
- De dakgoten verkeren algemeen in een redelijke staat. Ze worden periodiek proper gemaakt, het water wordt via de regenwaterafvoeren naar een rioleringsstelsel geleid. De bakgoten van het schip verlopen op verschillende plaatsen in de verkeerde richting of vertonen diepere delen waar regenwater stagneert. Lokaal dient een gebrek te worden opgelost of een situatie te worden opgevolgd.
- De kapruimten zijn goed bereikbaar, behalve de hogere delen in de torenspits. Frequenter opkuisen is aan de orde. De kapstructuren werden in een recent verleden hersteld of verstevigd en vertonen geen noemenswaardige gebreken.
- De opgaande structuren vertonen geen ernstige gebreken die invloed hebben op de algemene stabiliteit. Lokaal zijn scheurtjes op te merken die reeds jaren stabiel zijn. Ze zijn het gevolg van oude zettingen in de bodem en leveren geen bedreiging op. De overspannende structuren zoals gewelven en vloerlagen vertonen geen stabiliteitsproblemen.
- In het algemeen zijn de verschillende ramen en deuren in orde. Onderhoud van het houten buitenschrijnwerk dient nauwgezet te worden opgevolgd. Lokaal dient glasbreuk te worden hersteld.
- De kerk is uitgerust met een bliksembeveiliging.
- De omgeving van het gebouw wordt goed verzorgd.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30147/2022/B

2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kanne is een valleinederzetting gelegen aan de Jeker in het meest oostelijke deel van de gemeente Riemst. Aan de noordzijde grenst het aan de Nederlandse gemeente Maastricht en in het zuiden aan de Waalse gemeente Visé. Kanne is een bekende toeristische trekpleister, en er zijn dan ook verschillende horeca- en verblijfsaccommodaties aanwezig in het dorp. De overige voorzieningen zijn slechts beperkt aanwezig en de inwoners zullen zich vaak (met de auto) moeten verplaatsen om in hun behoeften te voorzien.

Bereikbaarheid

Ondanks dat de toren verlaagd is heeft hij toch een goede signalisatiewaarde. De kerk is zichtbaar vanaf de brug over het kanaal en is goed bereikbaar. Rondom de kerk zijn voldoende parkeerplaatsen en het gebouw is eenvoudig toegankelijk voor mindervaliden.

Naast en voor de kerk zijn er ook meer als voldoende stalplaatsen voor fietsen.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron KBP Map Depot 22

2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Misvieringen op reguliere basis: ±72 eucharistie 4de zondag van de maand + wekelijks op dinsdag
- Misvieringen (trouw, begrafenis,..): ±10
- Vieringen (Dooop,...): ±13
- Schoolvieringen en evocaties ± 5
- Carnavallviering
- Uitgebreide sacramentsprocessie

Daarenboven aspecten van valorisatie:

- Voorbehouden ruimte achteraan voor tentoonstellingen
- Toren met gebedskapel, toegankelijk voor stil gebed + glazen portaal
- Weekkapel onder de kerk met wekelijkse missen

2.11.5. Samenvatting

- GROTE, RUIIME KERK
- VEEL SOCIALE CONTROLE
- **KELDER UITGERUST ALS (FEEST)ZAAL**
- KLEINE KAPEL IN TOREN
- KLEINE KAPEL IN KELDER
- GROTE PARKING NAAST KERK
- GOEDE BEREIKBAARHEID

- BOUWKUNDIG ERFGOED: KERK
- OMGEVEN DOOR ERFGOED (DORPSGEZICHT)
- BESCHERMD MONUMENT: TOREN & ORGEL
- TYPOLOGIE: **MODERNE KERK / ZAALKERK**

- STABILITEIT KELDER MOET WORDEN ONDERZOCHE
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK VOCHTPROBLEMEN

2.12. Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk Vroenhoven

2.12.1. Identificatie

- Ligging: Pastoor Coundestraat, 3770 Vroenhoven
- Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Petrus en Sint-Paulus Vroenhoven
- Parochie: Sint-Petrus en Sint-Paulus Vroenhoven
- Bescherming: /
- Kerkhof aanwezig: /
- Erfgoedwaarden: historische en architecturale waarde

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed (inventarispan) in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.12.2. Beschrijving

2.12.2.1. Cultuurhistorische waarde

Het Neoromaans kerkgebouw werd gebouwd in 1936-1937. In 1940 werd ze zwaar beschadigd. In 1941 werd de kerk gerestaureerd. De kerk is gewijd aan Sint-Petrus en Sint-Paulus.

2.12.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Het kerkgebouw is een neoromaanse kruisbasiliek dat bestaat uit een voorstaande westtoren met een ronde traptoren aan de zuidkant en een koor met een rechte travee en een halfronde sluiting voorzien van kapel. Het koor wordt aan de zuidzijde geflankeerd door een sacristie. Het gebouw is opgetrokken in baksteen en heeft een plint van breuksteen. Verder heeft de kerk vensters van geprofileerde baksteen die als drielichten gegroepeerd zijn. De kerk wordt gedekt door zadeldaken en lessenaarsdaken en de kerk wordt overwelfd door kruisribgewelven op bakstenen kolommen. De middenbeuk wordt gescheiden van de zijbeuken.

Dakwerken

De zadeldaken zijn opgebouwd uit leien dakbedekkingen met een houten dakstoel. De regenwaterafvoeren zijn uit zink en er zijn voldoende ladderhaken aanwezig. De bakgoten zijn plaatselijk verstopt.

Torenuitrusting

De voorstaande westtoren heeft een onderbouw van breuksteen, waarin ook het portaal met rondboogvorm is opgetrokken. Verder heeft de toren vensters van geprofileerde baksteen. De toren is toegankelijk via betonnen trappen in de ronde trappentoren en er gaan houten ladders naar de twee klokken. Deze zijn voorzien van een luidsysteem.

Schrijnwerk

De rondboogvensters bestaan hoofdzakelijk uit gekleurde glas-in-lood ramen en werden voorzien van voorzetbeglazing. Op sommige plaatsen zijn er smeedijzeren tralies. De vensters zijn voorzien van natuurstenen dorpels. Het binnenschrijnwerk is uit hout net als de toegangsdeuren.

Vloeren

De vloer is geplaatst in gewone opbouw en bestaat overal uit zwart-witte tegels in dambordpatroon. Het altaar bevindt zich op een houten verhoog en het koor heeft een natuurstenen trap met tegels in ruit patroon.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijden van de muren zijn deels afgewerkt in dezelfde gevelsteen als buiten en deels bepleisterd. De gewelven bestaan uit metselwerk en in de middenbeuk zijn tegen de muren schilderijen aangebracht door een lokale bewoner. In de sacristie zijn zowel het plafond als de wanden bepleisterd. Er zijn op verschillende plaatsen scheuren aanwezig.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van drie nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer volledig rond de kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd maar er zijn wel blusmiddelen en noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort eerder goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle.

Technieken

Er is een apart technisch lokaal waar de verwarmingsketel op stookolie staat. Deze is gekoppeld aan een luchtverwarming. Er is een roestvrijstalen rookgasafvoer aanwezig. In de toren is een bliksemafleiding aanwezig en deze is ook geaard. Er is ook een luidsysteem en een toilet aanwezig.

Bouwfysische toestand

De kerk is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert van 2024. De kerk verkeert algemeen in goede toestand. Monumentenwacht adviseert om de nodige onderhoudswerkzaamheden aan de goten en afvoeren, het buitenschrijnwerk en de begroeiing rond de kerk uit te voeren, en aandacht te hebben voor een degelijk ingestelde verwarmingsinstallatie.

- De dakbedekking is algemeen in orde. We merkten meerdere lacunes en/of gebreken op, die snel hersteld kunnen worden. Enkele oude dakluiken dienen vernieuwd te worden.
- De algemene staat van de goten en afvoeren is goed. Enkele soldeernaden zijn echter gescheurd. Als gevolg van ontbrekende onderhoudswerken waren meerdere goten en tagaten bevuild en/of verstopt.
- De houten dakstructuur is in orde. Enkele plaatsen zijn niet veilig toegankelijk.
- De opgaande structuren en het muurwerk zijn in goede staat.
- Het houten buitenschrijnwerk is dringend toe aan onderhoud! Plaatselijk zijn enkele ramen reeds ingerot.

- Het interieur en de afwerkklagen voldoen. Enkele kleinere gebreken worden opgemerkt in dit verslag.
- Het onderhoud van de klokkenstoel en eventuele restauratie van het uurwerk worden aangegeven in dit verslag. Verder wordt gewezen op een juiste instelling van de verwarmingsinstallatie. Tijdens deze inspectie was grote condensvorming aanwezig als gevolg van een veel te hoge temperatuur in de kerk.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30080/2024/B

2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron KBP Map Depot 22

Het dorp Vroenhoven is gelegen in het noordoosten van Riemst en ligt vlak aan het Albertkanaal en is vooral gekend om zijn brug. Het dorp ligt op een boogseut van Maastricht en is geliefd bij studenten die het dure Maastricht ontvluchten. De voorzieningen van Vroenhoven situeren zich hoofdzakelijk rond de N79 en zijn eerder beperkt. Voor grote inkopen moeten de bewoners zich naar Riemst of Maastricht begeven.

Bereikbaarheid

De kerk heeft een lagere toren met een beperkte signalisatiewaarde. De kerk is wel zichtbaar vanop de brug van Vroenhoven. De kerk is goed bereikbaar en biedt voldoende parkeergelegenheid. Er ligt

een grote parking tegenover de kerk en 1 gedeelde mindervalideparkeerplaats voor de kerk. Voor de kerk is er ook een fietsenstalling. De kerk is rolstoeltoegankelijk via de zij-ingang.

2.12.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Misvieringen op reguliere basis: ±44, vooravond 3de zondag van de maand - geen weekmis
- Misvieringen (huwelijk, begrafenis,..) ±5
- Vieringen (Doop,...): ±2
- Schoolvieringen 5
- Concerten 1-2
- Jaarlijkse sacramentsprocessie, jaarlijkse autozegening
- Sacristie is ook repetitieruimte voor het koor

2.12.5. Samenvatting

II

2.13. Sint-Severinuskapel Val-Meer

2.13.1. Identificatie

- Ligging: Bergstraat, 3770 Val-Meer
- Eigenaar: gemeente Riemst
- Parochie: Sint-Stefanus Val-Meer
- Bescherming: monument (MB 16/10/1984)
- Kerkhof aanwezig: /
- Erfgoedwaarden: historische, *in casu* architectuurhistorische waarde

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk in 'woongebied met landelijk karakter' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. De kerk is samen met het aanpalende klooster sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed en sinds 16 oktober 1984 als beschermd monument in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed. De onmiddellijke omgeving is ook beschermd dorpsgezicht.

2.13.2. Beschrijving

2.13.2.1. Cultuurhistorische waarde

Op de hoek van de Bergstraat en de Bodemstraat bouwde in 1611 graaf de Méan een gotisch zaalkerkje. Dat verving het oorspronkelijke romaanse kerkje. Van de romaanse voorganger bleef de zware, vierkante, mergelstenen toren, die uit 1133 dateert, bewaard. Het kerkje is opgetrokken in ter plaatse gewonnen mergelsteen. In 1856 werd een neogotische dwarsbeuk aangebouwd, dit ter gelegenheid van de bouw van het klooster van de Zusters van Liefde, naast het kerkje. De Kloostergebouwen werden later verkocht. Het kerkje was oorspronkelijk een kwartkerk van de parochie van Millen, maar werd begin 19de eeuw een zelfstandige parochie. Deze werd overigens in 1898 opgeheven, zodat het bouwwerk weer de status van kapel verkreeg. De kapel is gewijd aan Sint-Severinus.

2.13.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

De gotische zaalkerk werd gebouwd in 1611 door graaf de Méan. Er wordt vermoed dat de kerk oorspronkelijk een driebeukige kerk was waarvan slechts één beuk is overgebleven. De eenbeukige zaalkerk telt 4 traveeën en een koor van een rechte travee. De toren is een overblijfsel van de oorspronkelijke romaanse kerk.

Dakwerken

Het zadeldak is opgebouwd uit houten spanten en afgedekt met natuurleien (kerk) en dakpannen (bijgebouw). Het dak is vermoedelijk geïsoleerd.. Er zijn geen ladderhaken en dakkapellen aanwezig en de regenwaterafvoer bestaat uit koper en zink. Er is mosgroei aanwezig op de dakpannen.

Torenuitrusting

De vierkante westtoren heeft drie geledingen die door waterlijsten worden gescheiden en is afgewerkt met een tentdak met leien. In de westgevel staat een smalle spitsboogpoort in een diep inspringend spitsboogportaal met zware druiplijst afgewerkt; in de noordzijde bleef de aftekening bewaard van twee daken, wijzend op thans verdwenen aanbouwsels, en een gedichte deur; de derde geleding is afgelijnd door middel van een geprofileerde kroonlijst en voorzien van twee spitsboogvormige galmgaten op de noord- en zuidzijde.

De toren is enkel toegankelijk via een luik bovenin de kerk. Van hieruit gaan er houten ladders naar de twee klokken. Deze zijn voorzien van een luidsysteem.

Schrijnwerk

De rondboogvensters bevinden zich in een natuurstenen raamkader. Ze zijn voorzien van zowel blank als gekleurde glas-in-lood ramen. De ramen zijn voorzien van voorzetbeglazing en het binnenschrijnwerk is in hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op isolatie en bestaat overal uit blauwe steen met grote voegen. In de kerk ligt een originele steen en in de bijgebouwen een eigentijdse variant. Op het gelijkvloers is er ook vloerverwarming voorzien. Het altaar bevindt zich op een verhoog en bestaat eveneens uit blauwe steen net zoals de plinten.

Het zaaltje op de verdieping is voorzien van een houten vloer.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijden van de muren zijn afgewerkt in dezelfde mergelsteen als buiten die geschilderd is. Het plafond is vernieuwd en bestaat uit houten spanten met stalen trekkers en eigentijds plaatmateriaal. Er zijn op verschillende plaatsen sporen van vochtschade en scheuren te zien.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van twee nooduitgangen. In geval van calamiteit kan de brandweer slechts op twee plaatsen rond der kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd en er zijn wel blusmiddelen maar geen noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle.

Technieken

Er is een apart technisch lokaal waar de verwarmingsketel op stookolie staat. Deze is gekoppeld aan een vloerverwarming met op het gelijkvloers en radiatoren op de verdieping. Er is een gemetselde rookgasafvoer aanwezig. Alle leidingen zijn ingebouwd en er is geen brandmeldcentrale aanwezig. Er is wel een aardingsinstallatie maar zonder bliksemafleiding. In het bijgebouw zijn gescheiden toiletten en een keukentje aanwezig

Bouwfysische toestand

De kapel is lid van Monumentenwacht. De laatste inspectie dateert van 2017. De algemene toestand van het gebouw was toen goed. Vochtinfiltraties vormen de belangrijkste problemen. Daarnaast waren er enkele kleinere opmerkingen en werden een reeks aanbevelingen naar onderhoud toe gedaan. Het is onduidelijk in hoeverre de opmerkingen ondertussen werden aangepakt.

Bron: Inspectieverslag Monumentenwacht 30448/2017/B

2.13.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

Val-Meer ligt ten zuiden van Herderen en is ontstaan door het samengroeien van twee autonome kerkdorpen, Val en Meer. Het is een van de kleinere dorpen binnen de gemeente en dat is ook te zien aan het voorzieningenniveau. Enkel de basisvoorzieningen zijn aanwezig op dorpsniveau en voor de grotere zaken moeten de inwoners zich verplaatsen binnen de gemeente.

Bereikbaarheid

De Sint-Severinuskapel is een kleine kapel met lage maar imposante toren. Deze fungeert als een herkenningspunt in het dorp maar heeft op grotere afstand een eerder lage signalisatiewaarde. De kerk is goed bereikbaar maar biedt weinig parkeergelegenheid. Er zijn enkele gedeelde

parkeerplaatsen en 1 gedeelde mindervalideparkeerplaats achter de kerk. Er is geen hellingbaan voor mindervalide bezoekers.

Naast en voor de kerk zijn er ook meer als voldoende stalplaatsen voor fietsen.

2.13.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Misvieringen op reguliere basis: ±100 78 x: ledere zondag en op vrijdag na 1ste en 3de zondag
- Huwelijk, uitvaart bij uitzondering, doopsel: ±8
- Sint-Antoniusviering

2.13.5. Samenvatting

- GOEDE LIGGING LANGS **FIETSROUTENETWERK**
- GEMAKKELIJK BEREIKBAAR
- VEEL SOCIALE CONTROLE
- GROTE SACRISTIE MET KLEINE KEUKEN
- **GROTE ZAAL MET MEZANINE OP DE VERDIEPING**

- MONUMENT
- LIGT IN DORPSGEZICHT
- TYPOLOGIE: ZAALKERK (KAPEL)
- SMALLE HOGE RUIMTE

- RAMEN IN SACRISTIE TOT OP VLOERNIVEAU (MOGELIJKHEID TOT VANDALISME, INBRAAK,..)
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK VOCHTPROBLEEM
- **BEPERKTE PARKEERGELEGENHEID**
- NIET ROLSTOELTOEGANKELIJK

2.14. Heilig Grafkapel Kanne

2.14.1. Identificatie

- Ligging: Muizenberg 10, 3770 Kanne
- Eigenaar: gemeente Riemst
- Parochie: Sint-Hubertus Kanne
- Bescherming: monument (KB 3/05/1948)
- Kerkhof aanwezig: /
- Erfgoedwaarden: beschermd omwille van de historische (geschiedkundige), archeologische (oudheidkundige) en artistieke waarde

Juridisch-planologisch ligt de site van de kerk vermoedelijk in 'woongebied' volgens het gewestplan Sint-Truiden - Tongeren van 5 April 1977. We zeggen vermoedelijk omdat op de intekening van het gewestplan op geopunt.be de kapel als Nederlands grondgebied wordt ingekleurd Volgens het BPA Kanne is de kapel echter opgenomen als 'zone voor openbaar nut'. De kapel is sinds 3 mei 1948 opgenomen als beschermd monument en sinds 1 februari 2018 opgenomen als bouwkundig erfgoed (inventarisband) in het kader van de wetgeving Onroerend Erfgoed.

2.14.2. Beschrijving

2.14.2.1. Cultuurhistorische waarde

De kapel wordt in 1647 gebouwd door Herman Jekermans, na een pelgrimstocht naar Jeruzalem (1644-1645), en was een kopie van de Heilig Grafkapel aldaar. Tezelfdertijd wordt langsheen de wegen van Neerkanne een kruisweg gemaakt met dertien staties in de vorm van kapelletjes; de Heilig Grafkapel fungeerde als laatste statie. De devotie en de bedevaarten die hieromtrent weldra ontstaan geven aanleiding tot een "Heilig Landstichting". In 1653 schenkt Jekermans de Heilig Landstichting aan Helena van Enckevoort, priorin van de sepulchrienen te Maastricht en Luik, die ze vervolgens afstaat aan de Heilig Grafkanunniken van Hoogcruts (Noorbeek), die als rectoren van de kapel worden aangesteld. Zij bouwen in 1656 een rectorshuis tegenover de kapel (cf. Muizenberg nummer 7, hotel Poswick). In 1714 wordt omheen de oorspronkelijke, kleine kapel de huidige kapel gebouwd, gedoteerd door veldmaarschalk Daniel Wolff de Dorpff, gouverneur van Maastricht en heer van Neerkanne. De kapel lijdt zwaar schade tijdens de Tweede Wereldoorlog, en stort in 1954 in, op de façade en het Heilig Graf na; het barokaltaar wordt vernietigd. In 1960 wordt ze in haar oorspronkelijke vorm wederopgebouwd onder leiding van de architecten P. Ulrix en M. Klinkers. De kapel werd gerestaureerd in 2014/2015.

2.14.2.2. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Constructieve analyse

Ruwbouw

Barokkapel, door middel van een chronogram (SEPUL+CHRO DOMINI IESV GLORIOSO) gedateerd 1714. Mergelstenen gebouw van drie traveeën met driezijdige koorsluiting. De voorgevel is een klokgevel, geritmeerd door Toscaanse pilasters die een entablement dragen. De timpaanvulling van het fronton is een reliëf met voorstelling van de graflegging. Rechthoekig, kalkstenen portaal, waarboven een driehoekig fronton met barok rankwerk en een gevelsteen met opschrift: DANIEL WOLFF BARON DE DOPFF/ SEIGNEUR DE NEDERCAN DE RUYFF/ ET D'EGEN. GENERAL DES DRAGONS/

ET DE CAVALLERIE DE L'ESTAT/ VELT-MARSCHAL LIEUTENANT DE SA/ MAIESTE IMPERIALE QUARTIER MAITRE/ GENERAL DES ARMEES DE L'ESTAT DES/ PROVINCES UNIES CHEVALIER DE L'ORDRE/ DE LA GENEROSITE DE SA MAIESTE LE ROY DE/ PRUCE COLONEL D UN REGIMENT DE DRAGONS/ GOUVERNEUR DE MAESTRICHT. Boven deze gevelsteen een wapenschild bekroond met putti en geflankeerd door staande figuren.

De zijgevels zijn geritmeerd door middel van pilasters; getoogde vensters met kalkstenen lekdrempels.

Dakwerken

Zadeldak afgewerkt met natuurleien en loden dakranden. De regenwaterafvoer bestaat uit koper en er ligt een lijngoot rondom de kapel. Er zijn voldoende ladderhaken aanwezig en er staat een klokkenruiter op de eerste travee. Er is een bliksemafleiding met aarding aanwezig.

Torenuitrusting

Er is geen echte klokkentoren aanwezig. Boven de eerste travee staat een klokkenruitertje op het dak. Hierin hangt 1 klok die voorzien is van een luidsysteem.

Schrijnwerk

Het gebouw is uitgerust met gekleurde glas-in-loodramen met overal voorzetbeglazing en smeedijzeren schrijnwerk. De dorpels bestaan uit natuursteen en overal is er eigentijds hang- en sluitwerk. Het binnenschrijnwerk en het doksaal zijn uit hout.

Vloeren

De vloer is geplaatst op volle grond en bestaat overal uit blauwe steen. Het altaar bevindt zich op een verhoog en bestaat eveneens uit blauwe steen net zoals de plinten.

Afwerking wanden en plafonds

De binnenzijden van de muren zijn bepleisterd en geschilderd. Het plafond bestaat uit een gepleisterd tongewelf met Barokke ornamenten.

Voorzieningen

De kerk is voorzien van slechts één nooduitgang. In geval van calamiteit kan de brandweer volledig rond de kerk positioneren. De kerk is niet gecompartmenteerd en er zijn geen blusmiddelen en noodverlichting aanwezig.

De kerk scoort goed op vlak van vandalismegevoeligheid. De kerk is omgeven door woningen dus er is veel sociale controle. De weg loopt rond het gebouw dus er zijn geen blinde vlekken.

Technieken

De kapel wordt verwarmd door middel van elektrische radiatoren. Het elektrisch bord staat op het doksaal. Er is ook een bliksemafleiding aanwezig met aarding.

Bouwfysische toestand

De kapel werd in 2014-2015 gerestaureerd en verkeert in goede toestand.

De kapel is aangesloten bij Monumentenwacht. Er werden recent geen inspecties uitgevoerd.

2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Kanne is een valleinederzetting gelegen aan de Jeker in het meest Oostelijke deel van de gemeente Riemst. Aan de noordzijde grenst het aan de Nederlandse gemeente Maastricht en in het zuiden aan de Waalse gemeente Visé. Kanne is een bekende toeristische trekpleister, en er zijn dan ook verschillende horeca- en verblijfsaccommodaties aanwezig in het dorp. De overige voorzieningen zijn slechts beperkt aanwezig en de inwoners zullen zich vaak (met de auto) moeten verplaatsen om in hun behoeften te voorzien.

De Heilig Grafkapel is een kleine zaalkapel met beperkte klokkentoren op het dak. De kapel heeft bijgevolg een vrij lage signalisatiewaarde. De kerk is goed bereikbaar maar biedt nauwelijks parkeergelegenheid. Er zijn ±10 gedeelde parkeerplaatsen in de straat.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: KBP Map Depot 22

2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er worden momenteel geen diensten georganiseerd in de Heilig-Grafkapel. De kapel is wel permanent geopend als stilte- en gebedsplek en wordt hoofdzakelijk bezocht door toeristen. De kapel is lid van het netwerk Open Kerken.

2.14.5. Samenvatting

- KLEINE DOCH RUIME KAPEL
- VEEL SOCIALE CONTROLE
- GOED BEREIKBAAR
- VERSCHILLENDE ORNAMENTEN BEHOUDEN
- MOOI GEBOUW MET SYMBOLEK (LAATSTE VAN 13 STATIES)
- **TOERISTISCH KANNE**

- BESCHERMD MONUMENT
- TYPOLOGIE: ZAALKERK (KAPEL)
- LIGT RECHTSTREEKS AAN **FIETSROUTENETWERK**
- **K** OP DE GRENS MET NEDERLAND

- SUMIERE ELEKTRISCHE AANSLUITING
- GEEN WATERAANSLUITING
- CONSTRUCTIEF: KOUDEBRUGGEN EN PLAATSELIJK VOCHTPROBLEMEN

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

3.1.1. Algemene beschouwingen

De toekomstvisie is gebaseerd op een beleidstekst van de Belgische bisschoppen (2019) over de toekomst van de parochiekerken en een daaropvolgende brochure met praktische richtlijnen *Het kerkgebouw. Betekenis en toekomst* (Verklaringen van de bisschoppen van België, nr. 44; Licap - Brussel november 2020). De brochure start uiteraard vanuit het kerkgebouw als plaats voor de Rooms-katholieke eredienst, maar wijst eveneens op de meervoudige betekenis ervan: een publieke ruimte van stilte, bezinning en verwijzing én als cultureel en in vele gevallen tevens historisch erfgoed. De toekomst van deze kerkgebouwen kan dus niet louter functioneel benaderd worden, laat staan simpelweg herleid tot een vraag naar ‘wat er pastoraal nodig is’ in een afkalvend parochielandschap. De bisschoppen doen, inzake omgaan met de vraag naar behoud, neven- of herbesteding van de kerken, een oproep tot realisme en omzichtigheid, evenwel niet zonder de burgerlijke verantwoordelijkheid en loyaleit uit het oog te verliezen.

Het kerkenbeleidsplan *Map-Depot 22* sprak - terecht - in voorzichtige termen in zijn verwoording van het uitgangspunt van de gemeente Riemst: “De opzet is niet om kerken gedwongen te sluiten maar wel om het gebruik te verhogen door een nevenbesteding of eventueel een herbesteding. De focus gaat daarbij uit naar nevenbestedingen.” (Zie *KBP MAP DEPOT 22*, 1.5.4 en hernomen in 5.1.4). Met het *kerkenbeleidsplan Riemst 2025* willen we een stap verder gaan, opdat in de komende jaren - met de nodige omzichtigheid én realiteitszin - gereflecteerd en gehandeld kan worden. Herbesteding van kerken dient evengoed deel van de focus te zijn.

In die zin onderschrijven we hetgeen de inleiding van het kerkenbeleidsplan *Map-Depot 22* ook stelde: “Is het realistisch om 11 parochiekerken en 3 kapellen open te houden en te onderhouden met een sporadische workshop, tentoonstelling of een lokaal concert? Best wordt er van bij de start op een dusdanig ambitieniveau ingezet dat het project voldoende kritische massa heeft om een haalbaar en betaalbaar project te blijken. Morrelen in de marge heeft geen zin meer. De beslissingen die nu genomen worden moeten fundamenteel zijn en toekomstgericht genoeg zijn om deze gebouwen een nieuw leven te geven.” (*KBP MAP DEPOT 22*, 1.5.3)

Zoals in de inleiding aangestipt, staat in de Pastorale eenheid Sint-Servaas het reflectieproces omtrent het toekomstig gebruik van de kerken en hun toekomstige functie nog in haar beginfase. Tot op vandaag zijn alle kerkgebouwen wel degelijk voor de eredienst bestemd. Er is nagenoeg overal zondagse eucharistieviering, minstens eenmaal in de maand. Bovendien spelen al deze kerken nog steeds een actieve rol in het pastorale leven van de plaatselijke gemeenschappen. Van deze realiteit dient het huidige kerkenbeleidsplan en elk proces richting toekomstig gebruik en toekomstige functie van de kerkgebouwen uit te gaan.

Voor de definities van eredienst, medegebruik, valorisatie, nevenbesteding en herbesteding verwijzen we naar het document *Definities gebruik kerken* van het Platform Toekomst Parochiekerken (Parcum/VVSG). Zie <https://www.toekomstparochiekerken.be/ondersteuning-0/kerkenbeleidsplan>

3.1.2. Eredienst als hoofdbestemming.

In de loop van de ontwikkeling van het KBP werden 6 kerken aangeduid als “hoofdkerken” binnen de gemeente Riemst (zie hoofdstuk 3 in *KBP MAP DEPOT 22*). De keuze werd bepaald door drie elementen. De 5 hoogste scores bij een matrix van criteria (huidige gebruik, bereikbaarheid, parking, grootte van de kerk, relatie met het ‘hinterland’, toegankelijkheid, onderhoudsstaat), de geografische ligging (binnen 5 bepaalde zones) en de typologie van het kerkgebouw. Er was duidelijke overlapping bij de synthese van al deze criteria. Het definitieve gesprek werd gevoerd tussen gemeente en pastorale werkgroep op 31 maart 2021 waarbij zes “hoofdkerken” werden geselecteerd:

- Sint-Albanuskerk Vlijtingen
- Sint-Hubertuskerk Kanne
- Sint-Petrus en Sint-Laurentiuskerk Zichen
- Sint-Stefanuskerk Millen
- Sint-Hubertuskerk Membruggen
- Sint-Stefanuskerk Val-Meer

De selectie van deze zes kerken blijft de hoeksteen van het kerkenbeleidsplan. We laten echter de naam “hoofdkerken” vallen. Bij de duurzame oprichting van de Pastorale eenheid Sint-Servaas Riemst werd de Sint-Albanuskerk te Vlijtingen immers als “zondagskerk” aangewezen, de feitelijke centrale kerk binnen het grote pastorale geheel.

Deze zes kerken behouden in de actualisatie van het kerkenbeleidsplan eredienst als hoofdbestemming. Zorgzaam en toekomstgericht omgaan met deze kerken en met de valorisatie ervan, moet dan ook een evidentie zijn.

De selectie van deze zes kerken met eredienst als hoofdbestemming bepaalt mee in welke mate en op welke plekken de liturgie in al de kerken van de pastorale eenheid toekomstgericht haar plaats krijgt. Het behoud van eredienst als hoofdbestemming in de overige kerken en kapellen van de pastorale eenheid zal bijgevolg evolueren, naargelang de noden en mogelijkheden in het pastorale veld.

3.1.3. Valorisatie

Valorisatie in de meeste kerken en kapellen - met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk - is reeds grotendeels in kaart gebracht in hoofdstuk 2 (per kerk, onder “huidig pastoraal gebruik”). We vermelden open stilte- en gebedsplek, orgelconcerten, concerten van plaatselijke koren, harmonies en fanfares, kunsthistorische rondleidingen, tentoonstellingen, vaste expositieruimte van liturgisch of archeologisch materiaal... maar denken ook aan optredens van de nabijgelegen muziekacademie of lagere school.

3.1.4. Nevenbestemming en herbestemming

Bij de ontwikkeling van het Kerkenbeleidsplan werden verschillende suggesties naar voren gebracht voor neven- of herbestemming, zowel voor die kerken die op lange termijn eredienst als hoofdbestemming houden, als voor de andere kerken en kapellen. Deze suggesties waren onder meer resultaat van een participatiesessie met de kerkraden op 17 september 2020, de uitwerking van ideeën tot projectvoorstellen en de toelichting ervan aan de stuurgroep op 29 oktober 2020 (Zie *KBP MAP DEPOT 22*, hoofdstuk 4).

Pilootproject

Het participatieve luik en de uitwerking van de ideeën resulteerde in de keuze voor de Sint-Jan-Baptistkerk als “pilootproject” voor neven- of herbestemming. De invulling ervan zou drievoudig kunnen zijn: herdenkingsite Wereldoorlog II, belevingsplek in dorpskern, gebruik door de naburige gemeenteschool. Daarbij dient de haalbaarheid van volgende elementen onderzocht te worden: ontsluiting toren voor panoramisch uitzichtpunt met museale functie, omgevingsaanpassing, mogelijkheden voor inbreiding schoolfunctie(s), gemeenschap en horeca, mogelijkheid voor beperkte ruimte voor stilte en bezinning in referentie naar voormalige kerkelijke functie. De actualisatie van het *Kerkenbeleidsplan Riemst 2025* bevestigt deze keuze.

Concrete pistes voor neven- en herbestemming (zie bijlage)

Daarnaast werkte de studie een aantal pistes uit voor mogelijke nevenbestemming van de “hoofdkerken” en voor mogelijke herbestemming van de overige kerken en kapellen. (Zie *KBP MAP DEPOT 22*, 5.3. en 5.4 - 5.9). Ter inleiding van dat deel werd het illustratieve karakter ervan genoteerd: “Nogmaals, hierbij is het niet de intentie om nu definitief vast te leggen welk thema het moet worden” (zie besluit van 5.2.). Eerder al stelde het toenmalige kerkenbeleidsplan: “In de loop van het vervoltraject kunnen deze, maar ook andere deelprojecten, verder tegen het licht worden gehouden en op hun haalbaarheid worden afgetoetst.” (zie inleiding 1.6)

De concrete voorstellen en pistes voor neven- of herbestemming zijn bijgevolg van voorlopige aard. Zij maken momenteel nog geen deel uit van de onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de parochiekerken. Ze worden daarom onder de vorm van een bijlage aangeboden. Wel zijn ze referentiepunt en inspiratie voor de voortzetting van reflectie in het proces.

Criteria en bouwstenen

Met het oog op het verderzetten van reflectie over en concretisering van eventuele nevenbestemmingen en herbestemmingen op termijn vermelden we een aantal criteria en bouwstenen voor visie die in de ontvouwing van voorstellen een rol speelden (zie *KBP MAP DEPOT 22*, 5.1.5. en 5.1.6)

- Functie: Welk functies zijn wenselijk in een kerkgebouw en welke niet?
- (On)omkeerbaarheid: In hoeverre is de nieuwe functie terug te draaien? Met andere woorden, zijn de ingrepen dusdanig intensief dat een terugkeer naar een eredienstgebouw wel of niet meer mogelijk is?
- Constructieve mogelijkheden: Binnen het geschetste constructieve kader (zie hierboven) zoeken naar een oplossing rekening houdend met de erfgoedwaarden.
- Publieke toegankelijkheid: In hoeverre is het gebouw, na mogelijke herbestemming, publiek toegankelijk?

Naargelang het architecturale grondplan en de typologie van kerkgebouwen lenen de kerken zich gemakkelijker voor toekomstige functies (zie *KBP MAP DEPOT 22*, 5.1.6). De kerken kunnen onder volgende types ondergebracht worden:

- Basilica: Sint-Albanuskerk Vlijtingen, Sint-Stefanuskerk Millen, Sint-Hubertuskerk Membruggen, Sint-Martinuskerk Genoelselderen, Sint-Stefanuskerk Val-Meer, Sint-Martinuskerk Riemst, Sint-Pieter en Sint-Laurentiuskerk Zichen-Bolder, Sint-Genovevakerk Zussen, Sint-Petrus en -Pauluskerk Vroenhoven

- Zaalkerk: Sint-Jan-Baptistkerk Herderen, O.L.Vrouw-van-Lourdeskerk Lafelt, Sint-Severinuskapel Val-Meer, Heilig Grafkapel Kanne
- 'Plan libre': Sint-Hubertuskerk Kanne

Een breed panorama van neven- en herbestemmingsthema's

Zeven generalistische thema's waarbinnen een kerk een neven- dan wel herbestemming kan vinden kunnen de zoektocht richting geven (Zie voor dit deel *MAP DEPOT 22*, 5.2). Sommige kerken lenen zich binnen meerdere thema's. Sommige thema's passen in elke kerk. De komende jaren zal, afhankelijk van de opportuniteit die zich voordoet, bekeken moeten worden of dit thema ook effectief kan 'landen' in de desbetreffende kerk.

Toerisme

Het gezegde gaat dat de “kerk altijd in het midden staat” en dit klopt ook. Kerken staan vaak in het centrum van een dorp/stad en zijn als gebouw op zich al een bezienswaardigheid. Overal ter wereld bezoeken mensen dagelijks kerkgebouwen omdat deze gebouwen een zekere aantrekkingskracht hebben. De gemeente Riemst heeft ook al verschillende toeristische hotspots met onder meer de mergelkern en -grotten van Kanne, de brug van Vroenhoven, het wijnkasteel van Genoelselderen, ... We kunnen hier gebruik van maken door dit uit te breiden en één of meerdere kerken ook een toeristische invulling te geven. Een toeristische activiteit kan vaak ook starten als een nevenbestemming en later overgaan in een volledige herbestemming.

Mogelijkheden

- Genoelselderen: Wijnkasteel & lokale landbouw
- Vroenhoven & Herderen: WO II
- Millen: koppeling toeristische waterburcht & Motteheuvel
- Zichen & Zussen: 'mergel-toerisme'
- Kanne Kapel: toeristisch monument

Gemeenschapsvoorzieningen

Een kerk is van oudsher een publiek gebouw en kan zich lenen voor een publieke gemeenschapsfunctie. Een gemeente heeft tal van publieke gebouwen in haar patrimonium. Dit gaat van schoolgebouwen over kinderopvang tot een fanfarezaal. Indien er een nieuw gebouw gezocht wordt of een bestaand gebouw vervangen dient te worden kan onderzocht worden of deze functies niet in een kerkgebouw ondergebracht kunnen worden. Op deze manier kan er een zinvolle herbestemming gevonden voor het kerkgebouw waardoor een win-win situatie kan ontstaan en de middelen die de gemeente in dit gebouw steekt "efficiënter" benut kunnen worden.

Mogelijkheden

In elke kerk mogelijk maar afweging type gemeenschapsfunctie vs type kerk maken:

- Zaalkerk → open ruimte
 - Kinderopvang
 - Ondersteunende functies van een school (sporthal, eetzaal, overdekte speelplaats, ...)
- Basilica kerk → veel kolommen → leent zich tot opdeling
 - Gemeentelijke administratie – kantoren
 - Bibliotheek
 - Klaslokalen

Atypische woonvormen

De laatste jaren verandert de manier waarop we wonen razendsnel. Tal van nieuwe woonvormen steken de kop op. Jongeren doen steeds vaker aan co-housing. Door de coronacrisis wordt weer gesproken over kleinschaligere woonzorgcentra in het dorpscentrum. Sommige van deze woonvormen zouden we in een kerk kunnen onderbrengen.

Mogelijkheden

- Vroenhoven: kleinschalige studentenhuisvesting
- Zussen: kleinschalig woonzorgcentrum
- Val-Meer: kleinschalig woonzorgcentrum

Recreatie

Onder recreatie verstaat men alle vormen van vrijetijdsbesteding, alle activiteiten die kunnen worden gedaan naast de dagelijkse verplichtingen die men doet voor ontspanning en vermaak.

Bij de her- of nevenbestemming van een kerkgebouw denkt men niet snel aan recreatie. Toch kan ook dit een geschikte bestemming zijn. Zo zijn er tal van voorbeelden in de wereld waarbij een kerk is omgevormd tot zwembad, klimzaal, ... maar ook minder extreme bestemmingen zoals een hotel of een cinema vallen onder recreatie.

Zacht commercieel

Mensen staan vaak wantrouwig tegenover commerciële functies in een kerk. Daarom spreken we eerder over (zacht) commercieel. Hierbij denken we eerder aan semipublieke commerciële functies zoals een dokterspraktijk, samenwerking met een non-profit organisatie, ...

Mogelijkheden

- Riemst: samenwerking met LIV uitbreiden – LIV een uitbating laten doen in de kerk
- Lafelt: Samenwerking met Covida opzetten
- Vroenhoven: Kleinschalig woonproject – zie later
- Zussen: gedeelde werkplek – zie later
- Val-Meer: gedeelde werkplek

Cultuur

Een kerk is vaak van nature een 'cultureel' gebouw. Ze hebben een lange geschiedenis en maken deel uit van ons onroerend erfgoed. Kerken hebben vaak een zeer goede akoestiek, waardoor ze uitermate geschikt zijn voor concerten of voorstellingen. Er zijn tal van voorbeelden waarbij kerken worden her- of neven bestemd als cultuurcentrum.

Mogelijkheden

- Val-Meer: beschermd orgel → concerten
- Millen: Idem

Zingeving

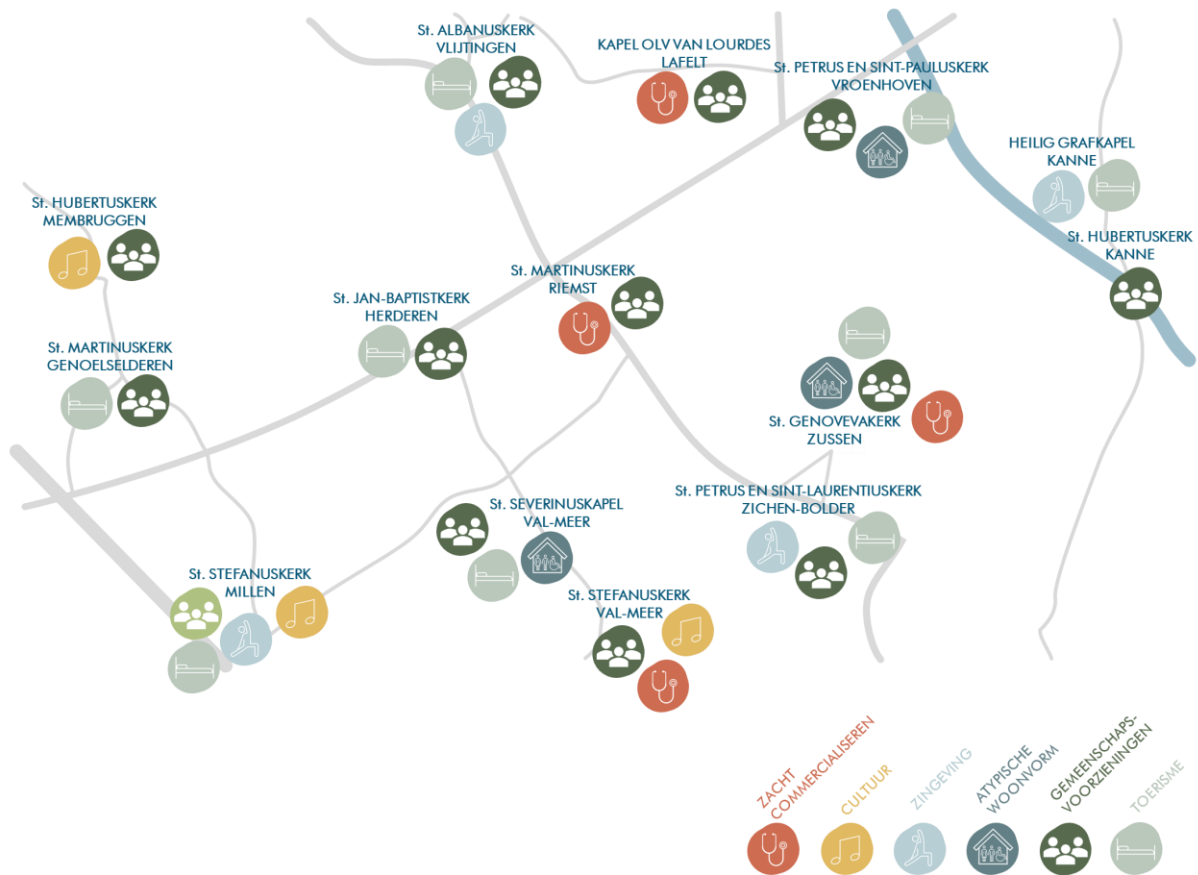
Zingeving ligt meer in het verlengde van de bestaande functie. Een kerk is van zichzelf een plek waar mensen tot rust komen. Dit kan verdergezet worden in de nieuwe bestemming. Er wordt gezocht naar een functie voor de kerk waar de mensen tot rust kunnen komen. Voorbeelden hiervan zijn een columbarium, stilteplek, ...

Mogelijkheden

- Millen (uitbreiding begraafplaats)
- Kanne kapel (oplaadpunt voor fietsen en fietsers)
- ...

→ Deze functie is de facto mogelijk in elke kerk.

In een overzichtsbeld vatten we, in combinatie met de constructieve mogelijkheden en het type kerkgebouw, samen:

Bron: KBP Map Depot 22

3.1.5. Synthese

De term “hoofdkerken” wordt vertaald naar “hoofdbestemming eredienst op lange termijn”, hetgeen duidelijker is waar het over gaat.

Valorisatie ook bij hoofdbestemming eredienst op lange termijn voor monumentale gebouwen.

Nevenbestemming komt in perspectief voor de kerken met hoofdbestemming eredienst.

Herbestemming wordt resoluut in kaart gebracht in plaats van het onduidelijke “neven- of herbestemming”; het is de andere kant van de keuze voor “hoofdbestemming eredienst.”

We stellen, rekening houdend met de pastorale situatie en zonder alles op de lange baan te willen schuiven, genuanceerd: “eventueel” en “op termijn”. Het hoeft geen onmiddellijke doelstelling te zijn, maar de toekomst is wel duidelijk vanuit de geformuleerde keuzes.

Deelgemeente	Kerk	Toekomstvisie
Genoelselderen	Sint-Martinus	Herbestemming op termijn
Membruggen	Sint-Hubertus	Eredienst - valorisatie eventueel nevenbestemming
Millen	Sint-Stefanus	Eredienst - valorisatie eventueel nevenbestemming
Herderen	Sint-Jan-Baptist	Herbestemming op termijn Pilotproject
Riemst-Heukelom	Sint-Martinus	Herbestemming op termijn
Val-Meer	Sint-Stefanus	Eredienst - valorisatie eventueel nevenbestemming
Vlijtingen	Sint-Albanus	Eredienst - zondagskerk Valorisatie
Lafelt	O.L.-Vrouw van Lourdes	Herbestemming op termijn
Zichen-Bolder	Sint-Petrus en -Laurentius	Eredienst - valorisatie eventueel nevenbestemming
Zussen	Sint-Genoveva	Herbestemming op termijn
Kanne	Sint-Hubertus	Eredienst - valorisatie eventueel nevenbestemming
Vroenhoven	Sint-Petrus en -Paulus	Herbestemming op termijn
Val-Meer	Sint-Severinuskapel	Tijdelijk gebruik eredienst Herbestemming op termijn
Kanne	Heilig Grafkapel	Cultusplaats - Valorisatie Herbestemming op termijn

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.2.1. Verderzetten pilootproject Herderen

In gesprek tussen gemeente en kerkraad Sint-Jan-Baptist Herderen is er de intentie om het pilootproject actief verder te zetten. Uitgaande van het participatietraject door MAP DEPOT ondernomen in 2020 en het door hen ontworpen mogelijke projectvoorstel onderneemt de gemeente in gesprek met de kerkraad Sint-Jan-Baptist Herderen een haalbaarheidsstudie. Aan de hand van het resultaat hiervan zullen verdere beslissingen genomen worden.

3.2.2. Een reflectieproces binnen de pastorale groepen

De pastorale verantwoordelijken zetten het gesprek binnen TPE en met de achterliggende parochiegemeenschappen verder omtrent de haalbaarheid en wenselijkheid inzake spreiding van de liturgische vieringen over alle kerken binnen de pastorale eenheid. Ook de locaties voor bijzondere vieringen, zoals vormselviering, 1ste communie etc. oriënteren zich in deze richting. De profilering van de lange termijnvisie die in dit *KBP Riemst 25* uiteengezet werd, zal hierbij oriënterend zijn.

3.2.3. Invulling van neven- en herbestemmingen

Uitgaande van een gedifferentieerde pastorale visie (zie 3.2.2) kan er in gesprek tussen CKB, pastoraal verantwoordelijken en de kerkraden verder gedacht worden over opportuniteit en noodzaak van nevenbestemmingen in de kerken die voor de eredienst bestemd blijven.

Parallel met bovenstaande reflectieproces hervatten CKB en pastoraal verantwoordelijken de gesprekken met de kerkraden van de kerken die niet op termijn voor de eredienst behouden blijven. Deze gesprekken kunnen in fases en in ongelijktijdig tempo verlopen.

3.2.4. Aandachtspunten bij het plan van aanpak

Bij invulling van mogelijke neven- of herbestemming wordt in eerste instantie het studie- en inspiratiemateriaal van MAP DEPOT opnieuw ter hand genomen (zie hoofdstuk 3.1.3 en bijlage). Bovendien worden voorstellen en gevoeligheden van mensen, zoals ze aan bod kwamen in voorgaande consultaties, in de overweging opgenomen.

In herbestemmingsscenario's op termijn wordt de mogelijkheid en wenselijkheid onderzocht of er binnen de nieuwe bestemming ruimte is voor een beperkte ruimte voor gebed of stilte, zodat de buurt - in referentie naar de kerkelijke functie voorheen - toch naar deze plek(ken) kan komen.

De geformuleerde keuzes omtrent toekomstig gebruik en toekomstige functie kunnen in het licht van opportuniteiten, financiële mogelijkheden, pastorale evoluties... eventueel bijgestuurd worden via een addendum aan het kerkenbeleidsplan.

ALGEMEEN BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van het bisdom Hasselt en door de gemeenteraad.

BIJLAGE: Concrete pistes voor neven- en herbestemming

Het vorige kerkenbeleidsplan werkte studiematig een aantal pistes uit voor eventuele nevenbestemming van kerken die op lange termijn voor de eredienst bestemd blijven en voor mogelijke herbestemming van de overige kerken en kapellen (Zie KBP MAP DEPOT 22, 5.3. en 5.4 - 5.9). Zoals in hoofdstuk 3.1.4. gesteld, maken deze voorstellen momenteel nog geen deel uit van de onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de parochiekerken. Ze worden onder de vorm van een bijlage aangeboden. Ze zijn referentiepunt en inspiratie voor de voortzetting van reflectie in het proces.

Nevenbestemming

Vlijtingen: Dekenale hoofdkerk

Vlijtingen is altijd de hoofdkerk geweest van het dekenaat Vlijtingen-Voeren en blijft binnen de gemeente Riemst ook de hoofdkerk. Daarnaast is het ook een monumentale kerk met een uitgesproken en dominant interieur. Omwille van zijn functie als hoofdkerk wordt voorlopig geen nevenbestemming gegeven aan deze kerk.

Zichen: toerisme - Mergel, Silexsteen □ Monument

De kerk van Zichen is een beschermd monument en heeft een grote bouwkundige waarde. Het oudste gedeelte van de kerk dateert uit de 14de eeuw met toevoegingen in 1730 en 1927. De kerk bestaat grotendeels uit lokaal gewonnen Silex en mergelsteen. Door het reeds aanwezige mergeltoerisme in de regio zou deze kerk toeristisch ontsloten kunnen worden en op regelmatige tijdstippen opengesteld worden aan het publiek.

Kanne: gemeenschapsfunctie, link met gemeenschapszaal

In Kanne is in de kelder van de kerk al een grote gemeenschapszaal aanwezig. Deze zou verbonden kunnen worden met de kerk waardoor er een link ontstaat tussen de twee.

Membruggen, Millen, Val-Meer: cultuur - muziek, orgel

Zowel in Membruggen als in Millen en Val-Meer staan er beschermde orgels in de kerken. Deze worden momenteel al regelmatig gebruikt maar dit kan nog verbeterd worden. Door middel van een samenwerking tussen de kerken en de muziekscholen kunnen jonge organisten deze orgels vaker gebruiken.

Herbestemming

Lafelt & Riemst: Zacht commercialiseren met lokale partners

Visie

Beide kerken liggen in het centrum van het dorp en hebben een non-profit organisatie als geboort. In Lafelt ligt de kapel tegen een gebouw van Covida en in Riemst heeft LIV al een werking in de naastgelegen pastorie.

Actieprogramma's

Toenadering zoeken tot de directie van Covida en Liv om te bekijken of een gemeenschappelijk project tot de mogelijkheden behoort.

Projecten

Sfeerwinkel en koffiebar door mensen met een beperking

Covida heeft al ervaring met het uitbaten van sfeerwinkels. Bij verschillende vestigingen van hun baten ze al een sfeerwinkel/koffiebar uit. De ligging van de kapel naast Unit Oostheuvel (Covida) biedt de mogelijkheid om deze kerk om te vormen naar een dergelijk project.

Verdere uitbreiding LIV: aan het werk

LIV heeft reeds een antennepunt in de oude pastoriewoning die naast de kerk ligt. Jaarlijks wordt door middel van deze vestiging een honderdtal cliënten bereikt. De kerk zou gebruikt kunnen worden voor een verdere uitbreiding van de huidige werking van LIV.

Herderen: een uitkijkpunt in de geschiedenis

Visie

De regio Riemst - Luik heeft een belangrijke rol gespeeld in de Tweede Wereldoorlog. In dit gebied zijn de Duitsers in 1940 het eerste binnengevallen. Het fort van Eben-Emael en de brug van Vroenhoven waren hierbij twee belangrijke doelwitten, maar het eerste gebouw dat in België gebombardeerd werd was de kerk van Herderen. Deze kerk ligt bovenop een heuvel en werd door de Duitsers als een belangrijke uitkijkpost beschouwd. Aangezien er in de regio al verschillende andere toeristische trekpleisters zijn over de Tweede Wereldoorlog kan de kerk van Herderen hier op inhaken. Deze regio moet de ambitie hebben om "de Westhoek van de Tweede Wereldoorlog" te worden.

Actieprogramma's

Uitwerken van een toeristisch thema

De kerk an sich vertoont geen link met de Tweede Wereldoorlog. Er zal een toeristisch thema met verschillende verhalen uitgewerkt moeten worden om de site aantrekkelijk te maken als toeristische trekpleiser.

Link met omliggende WOII sites verbeteren

De site op zich is niet sterk genoeg om toeristen aan te kunnen trekken. Er moet een toeristische connectie worden gemaakt met de omliggende WOII-sites. Door de sites te koppelen met een fiets- of wandelroute wordt het een sterker geheel en kan het op bovenlokaal niveau bezoekers aantrekken.

Projecten

WOII fietstocht

Om de verschillende sites te linken zou er een toeristische tocht uitgewerkt moeten worden. Tijdens de tocht kan er op verschillende plaatsen gestopt worden om verhalen van die plek te bespreken. De tocht kan zowel digitaal en interactief (via een app) als via bordjes langs de weg gevolgd worden.

Horeca functie in de toren

De kerk van Herderen ligt boven op een heuvel en is daarmee een van de hoogste punten van Riemst. De toren is zeer groot en heeft een oppervlakte van $\pm 65 \text{ m}^2$. Dit biedt, in combinatie met de hoogte en het unieke uitzicht, de mogelijkheid om in de toren een bijzondere horeca-zaak onder te brengen.

Heilig Grafkapel Kanne: oplaadpunt voor fietsen & fietsers

Visie

De Heilig Grafkapel ligt pal op het Limburgs fietsroutenetwerk en is permanent toegankelijk. Dagelijks passeren er veel fietsers langs deze route. De kapel is al een stopplaats voor menig toerist.

Actieprogramma's

Fietsvoorzieningen verbeteren

Om de kerk aantrekkelijk te maken voor fietsers dienen de voorzieningen verbeterd te worden.

Toeristisch ontsluiten van het monument

Momenteel is de kerk nauwelijks toeristisch ontsloten. Ze is toegankelijk voor bezoekers maar er is weinig duiding bij het gebouw. Er hangt enkel een klein plaatje aan de ingang. Om het geheel interessanter te maken als toeristische site zou dit nog een niveau hoger getild moeten worden.

Projecten

Fietsstalplaats met elektrisch oplaadpunt voorzien

Elektrische fietsen zijn vandaag niet meer weg te denken. De gemiddelde recreatieve fietser beschikt tegenwoordig over een elektrisch model. Het is belangrijk om hiervoor ook voldoende oplaadpunten te voorzien.

Interactief infobord

De toerist in de 21^e eeuw wil niet enkel lezen, maar beleven. Door middel van een interactief infobord kan er op een digitale manier verder ingegaan worden op de geschiedenis van de kapel.

Rustpunt voor fietsers in of rond de kapel

Het oplaadpunt voor elektrische fietsen wordt voorzien maar ook de fietsers mogen niet vergeten worden. Door een comfortabele bank te voorzien - in of ergens rond de kapel - wordt ook voor de fietsers een rustpunt gecreëerd. In combinatie met de sacrale sfeer van het gebouw zorgt dit ervoor dat men een tijdje later volledig opgeladen terug de fiets op kan stappen.

Sint-Severinuskapel Val-Meer: een plek voor de gemeenschap

Visie

De kapel is momenteel eigendom van de gemeente. Er is al een bestaande gemeenschapswerking in het zaaltje op de verdieping. De historische kapel heeft een mooi interieur en unieke stukken. Deze heeft zeker het potentieel om, naar analogie met de Heilig Grafkapel, toeristisch ontsloten te worden.

Actieprogramma's

Bestaande gemeenschapswerking verderzetten

Naast de kapel is er een beperkte kitchenette en toiletten aanwezig. Eventueel zou deze gemeenschapswerking doorgetrokken kunnen worden naar de kapel zelf, zodat deze ook voor vergaderingen, recepties, ... afgehuurd kan worden.

Kapel toeristisch/zingevend ontsluiten

De kapel heeft een toeristisch potentieel. Het is een zeer mooie historische zaalkapel met een bijzonder interieur. Deze kan naar analogie met de Heilig Grafkapel toeristisch ontsloten worden.

Projecten

Kapel permanent toegankelijk maken - toeristisch ontsluiten

De kapel dient permanent toegankelijk gemaakt te worden. Door deze dagelijks te openen wordt ze toegankelijk voor toeristen. Deze kunnen via het fietsroutenetwerk de kerk bereiken.

Beveiligingssysteem installeren

Indien de kapel permanent open is zonder toezicht dient er een beveiligingssysteem geplaatst te worden om diefstal te vermijden.

Reserveringssysteem via gemeente Riemst

Voor de gemeenschapswerking dient er een reserveringssysteem opgezet te worden door de gemeente Riemst. Zo kunnen verenigingen of groepen online de zaal of kapel reserveren waarna ze de sleutel kunnen afhalen bij de gemeente.

Sint-Martinuskerk Genoelselderen: verblijven met zicht op het landschap

Visie

De combinatie van de pastorie, de relatief kleine kerk en het achterliggende landschap maken het tot een unieke site. Vanaf het kerkhof heb je een prachtig zicht op het landschap. Door dit landschap maximaal te benutten en verblijfstoerisme te koppelen met bv lokale landbouwproductie en het wijndomein kan ingezet worden op korte-keten-economie en onthaasting.

Aangezien het een als monument en dorpsgezicht beschermde site betreft, worden alle ingrepen afgetoetst aan de erfgoedwaarden van de site. Afstemming met het agentschap Onroerend Erfgoed wordt gezocht.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Actieprogramma's

Initiatiefnemer zoeken

Een dergelijk project dient opgezet te worden door (of in nauwe samenwerking met) een particuliere initiatiefnemer. Deze partij moet geloven in het project en ondersteund worden door lokale overheden.

Projecten

Verbouwing/inrichting van pastorie en kerk

De pastorie kan verbouwd worden tot een gastenverblijf van 8 tot 10 kamers. In de kerk zouden we minimale toevoegingen voorstellen die het interieur zo maximaal mogelijk intact houden.

De kerk kan omgevormd worden (met beperkte aanpassingen en maximaal behoud van het interieur) tot een horecalocatie. Hierbij wordt in de zijbeuk plaats voorzien voor ondersteunende functies zoals afwaskeuken, berging, toog en sanitair. In de middenbeuk wordt door middel van één lange tafel een centrale verbruiksruimte gecreëerd.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Parkeerprobleem oplossen

Momenteel is er geen mogelijkheid tot parkeren bij de kerk. Aangezien verblijfstoeristen over het algemeen van verder komen verplaatsen zij zich meestal met de wagen. Er dient dus gezocht te worden naar een oplossing voor het parkeren van de wagens van de bezoekers. Idealiter bevindt zich deze op wandelafstand.

Uitkijkpunt over het landschap

Zoals aangehaald ligt de kerk op een unieke locatie. Het achterliggend landbouwgebied is typerend voor de regio en herbergt een prachtig uitzicht. Dit landschap kan extra in de verf gezet worden door middel van een uitkijkpunt/terrasvlonder te plaatsen op de rand van de kerkhofmuur.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Glamping units in het landschap

Om dit unieke landschap nog meer te benutten zouden er glamping units geplaatst kunnen worden in het landschap. Recreatie en toerisme ten top.

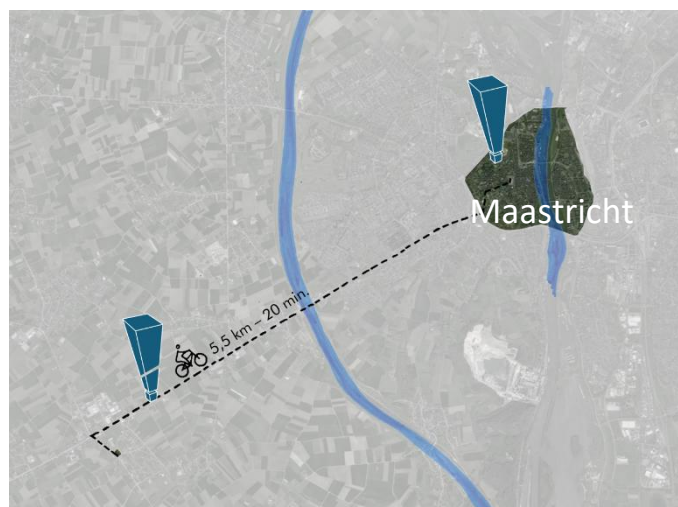
We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk Vroenhoven

Visie

Vroenhoven is het meest ‘stedelijke’ gebied van Riemst. Door de ligging op fietsafstand van Maastricht zou deze locatie geschikt kunnen zijn voor studentenhuysvesting. Een ander alternatief zou kleinschalig zorgwonen kunnen zijn. Door de coronacrisis zijn we steeds meer gaan beseffen dat er nood is aan een andere manier van ouderenzorg. Het principe van kleinschalig zorgcentrum vindt steeds meer ingang.

Actieprogramma's

Uitbater zoeken

Een dergelijk project dient opgezet te worden door (of in nauwe samenwerking met) een particuliere initiatiefnemer. Deze partij moet geloven in het project en ondersteund worden door lokale overheden.

Projecten

Box-in-box kamers

Voor de omvorming van de kerk tot studentenkamers kan er gewerkt worden met een box-in-box principe. Hierbij wordt de bestaande basilica structuur van de kerk gebruikt waarbij tussen de kolommen 'boxen' worden geplaatst waarin de kamers zitten.

Sanitaire voorzieningen

In de kamers zal er ook een beperkte sanitaire cel voorzien moeten worden. In de bestaande kerk zijn slechts op een aantal punten sanitaire leidingen aanwezig. Hierdoor zullen er aanpassingen nodig zijn.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Sint-Genovevakerk Zussen: thuiswerken onder de kerktoren

Visie

De coronacrisis heeft ons er toe gedwongen om meer en meer thuis te werken. Met de moderne technieken zoals videobellen is werken van op afstand veel makkelijker te organiseren. Als werknemer zien we al snel de voordelen hiervan in: minder lang in de auto, meer vrije tijd, ... Er zijn echter ook nadelen aan verbonden. Zo kunnen veel mensen zich thuis moeilijk concentreren, is de grens tussen werk en privé iets dunner geworden en missen ze het sociale contact met collega's. Dé oplossing hiervoor zijn de co-working spaces. Hier kunnen werknemers van verschillende bedrijven samen werken in hun eigen dorp. De werkgever betaalt de maandelijkse huur van de werkplek en zorgt dat de werknemer er zijn materiaal heeft. De voordelen van het thuiswerken, zonder de nadelen.

Actieprogramma's

Uitbater zoeken

Een dergelijk initiatief moet door iemand op poten gezet worden. Het moet door iemand getrokken worden. Hiervoor moet actief gezocht worden naar de juiste uitbater voor dit concept.

Werkgevers 'warm' maken

Deze initiatieven dienen niet enkel door de werknemers, maar ook door de werkgevers gedragen te worden. Zij zullen ten slotte maandelijks de rekening betalen. Hiervoor zou een draagvlak gecreëerd moeten worden binnen de werkgeversorganisaties.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Projecten

Box-in-box kamers

Voor de omvorming van de kerk tot studentenkamers kan er gewerkt worden met een box-in-box principe. Hierbij wordt de bestaande basilica structuur van de kerk gebruikt waarbij tussen de kolommen 'boxen' worden geplaatst waarin de kamers zitten.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Sanitaire voorzieningen

In de kamers zal er ook een beperkte sanitaire cel voorzien moeten worden. In de bestaande kerk zijn slechts op een aantal punten sanitaire leidingen aanwezig. Hierdoor zullen er aanpassingen nodig zijn.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

